

901
Četrta knjiga
in koledar
priložena

DRŽAVNO TISKARSTVO v LJUBLJANI

14. XII. 1931

* krat. prilog

Brezplačna
priloga
odlikanica

*
Božični
razpis daril
na strani
22-23

Legendín
dom
št. 1

PROJA

špecialne kavine mešanice

so sestavljene iz najfinejših vrst kave.

Zato so neprekosljive v kvaliteti!

*Mi pijemo
„Proja“
sladno kavo*

„Proja“ sladna in dvojno sladna ječmenova in ržena kava
je redilna in zdrava, zelo priporočljiva Vaši deci, kakor tudi bolnikom.

Kdor ljubi svoje zdravje, uživa „Proja“ sladno kavo.

Pri nakupu pazite na naše originalne zavitke!

II.
49114

Takile so zavitki dr. Oetkerjevih izdelkov

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Tazavitek zadostuje, da zadobi velik puding,
krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten
vanilijev aroma.
Vsebinska tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke
dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod
imenom
Backin

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja
nadomestila moč za shajanje testa in
barvo jajc: noževa kosica tega praška
vsebuje moč barve čnega rumenjaka
kakor tudi moč čnega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moči,
nati jedi in pecivu, posebno omeletam,
žličnikom, rezancem, krpicam, čno-
kom, buhteljem, kolačem, maslenem
in krhkemu testu itd. kakor se dobi
lepo obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.

Vsebinska tega zavojčka uporabljena po
onostranskem navodilu, da 5 kg vkuha-
nega sadja, želeje, marmelade, sad-
nega sokovla, kumaram in slivnemu
stalnosti in zabrani njih kvajenje po
plesnobi ter kislosti.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki
se dobe v vseh trgovinah.

TUDI VAŠE VESELJE

je lepo pripravljena miza. Garnitura namiznega prta in serviet Vam bo ljubo božično darilo.

Garniture vseh vrst v izbiri.

F. KS. SOUVAN, LJUBLJANA, MESTNI TRG 24

KAKOR PRAVA PERZIJSKA

Pristno vozlana prepr̃oga Vam bo vedno v
veselje in v okras doma. — Vozlane preproge
perzijskih in modernih vzorcev vedno v zalogi.

F. KS. SOUVAN, LJUBLJANA

MESTNI TRG 24

SVOJE OBLEKE

KEMIČNO ČISTITI ALI BARVATI
IZVRŠITEV V 24 URAH.

OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH DASTE

V TOVARNI

JOS. REICH
POLJANSKI NASIP 4-6

Za božič

si elegantno obleko iz-
berete pri

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

Telefon 32-33

Telefon 32-33

Živa slika.

- Zdi se mi, da se pregovarjate, otroci?
- Oh, ne, papa! Samo žive slike se igramo.
- Kakšna živa slika pa je to?
- To kaže mamo in tebe, kadar hoče imeti mama denar.

Današnja služkinja.

Gospa: «Vaš ženin, Marica, mi bo začel kmalu pre-
sedati. Kar naprej sedi v kuhinji.»

Služkinja: «Tudi meni, gospa, že vidim, da si bom
morala poiskati drugega...»

Današnja pestunja.

Pestunja (priteče brez sape domov):

— Gospa, ne zamerite, ne vem, ali ste mi dali dva
ali tri otroke, da grem z njimi na izprehod...

Težak udarec.

Soseda: «Kaj, gospa tajnica je rodila trojčke? O, o, o,
pa ali se je vse dobro izteklo?»

Služkinja: «Vse je dobro! Gospod tajnik se je prav-
kar zavedel!»

NOV POKLIC

za dame in gospode, ki se hočejo ukvarjati
doma s strojnim pletenjem. **Zajamčena za-
služek do 1500 dinarjev na mesec**, ker
smo pripravljeni prevzeti napleteno blago,
plačati mezdo in dajati prejico za pletenje.

Pišite še danes za brezplačne prospekte na
naslov: Jugoslovanski RUDOLF MOSSE, d. d., Zagreb šte. 107,
Jelačicev trg 5.

NE ZANEMARJAJTE nege telesa.

O intimni toaleti ne govorimo radi. Vendar pa
je za zdravje žene potrebno, da je poučena tudi
o tem. Koliko neprijetnosti lahko izostane, če
skrbite za dnevno izpiranje. Ne pozabite torej pri
irigiranju na razkuževalno sredstvo

SANOFORM.

Navodila o pravilni uporabi so priložena vsaki
steklenici. V vsaki lekarni in drogeriji ga dobite.

Lahko pa naročite Sanoform pri **Chemotechni**,
d. z o. z. v Ljubljani, Mestni trg št. 10
(Skabernetova hiša na dvorišču).

Originalne steklenice imajo znak:

M. DRENIK

Ljubljana, Kongresni trg št. 7

Ogromna izbira ročnih del vseh vrst in naj-
različnejši material Predtiskarija, entlanje
in vezenje / Montiranje blazin, torbic i. dr.

Solidno blago! Ustan. 1860. Točna postrežbal

Odgovori na vprašanja v štev. 11/12

Pijača. Fant, ki se vdaja pijači zaradi nesrečne ljubezni, je slabič. Mogoče pa je njegovemu pijančevanju še kak drug vzrok. Doženite to. Vplivajte nanj z dobro besedo, ker z očitki boste dosegli čisto nasprotno.

N. L.

I. Zapuščina. Do prepira ali jeze pride prej ali slej, pa na to ne smete gledati. Najbolje storite, če si poiščete varuha, ki se bo strinjal z Vašimi predlogi. Prijavite ga pri sreskem sodišču, in on bo lahko storil vse v Vašo zadovoljnost. In vsak način pa imate pravico bratoma vse stroške zaračunati v doto. Posestva pa ne pustite prodati, ker pravi dom je samo eden.

II. Posestva ne pustite prodati. Predočite bratoma, da njuna zahteva ni bratovska.

Ples. Zaradi plesa ni vredno, da se pripravate z mozem. Seveda ni prav, če Vam je obljubil, da boste smeli v plesno šolo. Obljubo bi moral držati. Vi pa tudi nimate prav, da hočete nekaj, kar bi lahko privedlo do razdora. V zakonu se mora človek marsičemu odreči. Zakon je resna zadeva, zato Vam svetujem, da je boljše za Vas, če se odrečete plesu. S tem pokažete možu, da boljše razumevate njegove zahteve kakor pa on Vaše želje.

I. Ali naj grem nazaj? Ako bi bila na Vaši stopnji, bi ostala s hčerko sama. Prav tako se je meni godilo. Ko sem šla nazaj k možu, je bil že po treh mesecih zopet izgubljen v pijači in grehu. Ko me je pričel pretepati, sem se zopet ločila. Nesrečna žena.

II. Bodite previdni. Preizkusite ga. Dajte mu rok enega leta. Službe pa nikar ne pustite, tudi če se k njemu povrnete.

III. Žene morate odpuščati. Vaše srce naj odloči.

I. Hči se me sramuje. Prav imate. Tudi bogati ljudje so ravno taki kakor mi. Vsi smo ustvarjeni po božji podobi. Nobene razlike ne sme biti med reveži in bogatini. Vprašanje pa nastane, ali je Vaše mnenje pravilno. Po mojih mislih se Vas hčerka ne sramuje. Ona Vam hoče samo prihraniti razočaranje. Najbrže si misli, da bo za Vas, preprosto ženo, bolj nerodno sedeti v krogu imenitnih ljudi, kakor pa njim. Zakaj »pravi« imenitniki se prav nič ne sramujejo sedeti v družbi preprostih ljudi. Tisti, ki ga je tega sram, gotovo nima srčne izobrazbe. Vedeti pa morate, da družabnost zahteva tudi primerno vedenje. Hči si pač misli, da Vam bo mučno govoriti z neznanimi ljudmi. Sicer pa govorite odkrito s hčerko o tej stvari, in ona Vas bo prav gotovo rada povabila.

II. Vaše vprašanje me spominja na dogodek iz moje mladosti. Bila sem hčerka bogate posestnice in gostilničarke na kmetih. Moja zlata mamica je bila izobrazena in pametna ženska. Vendar se ni hotela in se tudi ni znala prav moderno oblačiti in se vljudno klanjati. Imela je dovolj drugih skrbi. Mene je dala šolat v zavodu, pozneje pa sem se šla učiti kuhati v prvi in najelegantnejši hotel v mestu. Stanovala pa sem privatno. Moja mati me je prišla v mojem prostem času na stanovanje obiskat. Rada bi pa bila videla tudi hotelsko kuhinjo, gospo hotelirko itd. Natakariji, kuhar in celo gospa pa so vsakega kmetiškega človeka tako prezirljivo gledali in zaničevali, da bi jaz svoje matere za vse na svetu ne hotela izpostaviti temu zasmehu. Preveč sem jo spoštovala in ljubila. Nisem je pustila v hotel, kjer sem morala še jaz kot kmetiško dekle dovolj pikrih požrety. Po dolgem času pa mi moja mati nekoč vsa žalostna reče, da sem se je sramovala. Morda je pri Vaši hčeri tudi tako. Preveč Vas morda spoštuje, da bi mogla strpeti, da bi se Vam tako zvana inteligenca smejala in iz Vas norce brila, kar se v taki družbi, žal, le prepogosto zgodi.

Samostan. Dekle, ki se na vprašanje v št. 11/12 ni podpisalo, naj sporoči svoj naslov. Javila se je dobra gospa, ki ima teto predstojnico samostana in Vam bo rada pomagala.

Vprašujem:

Nezakonski otrok. Imam nezakonskega sina, ki je letos začel hoditi v šolo. Otrok pa se vsak dan prijoče domov, ker ga vaški otroci zmerjajo s »pankrtom« in oponašajo, da je brez očeta. Vi ne veste, kako neznanško mi je hudo. Saj otrok ne more biti odgovoren za moj greh. Prosila sem že učitelja, ki mi je obljubil, da bo potrebno ukrenil. Toda sedaj je še huje, ker so ga pričeli pretepati. Pomagajte mi! Nesrečna mati.

Dediščina. Po svoji teti sem podedovala 24.000 Din. Sedaj pa ne vem, kako bi ta denar dobro obrnila. Izučena sem šivilja in sem se s tem delom komaj preživljala. Sedaj pa nameravam pričeti majhno trgovino, pa ne vem, kako bi začela. Prosim nasveta.

Šivilja.

«Gospa.» Imam navado, da vsak mesec povabim svoje znanke na čaj. Tako sem povabila tudi svojo bivšo sošolko, ki je bila več let odsotna. A ni je bilo. Svoji prijateljci je omenila, da ni prišla zato, ker sem ji na kuverto napisala samo «Gospa N. N.» brez vsakršne posebne počastitve. Kaj res še nismo odpravili »cenjene, veleblagorodne in milostljive«? Ali je to še vedno potrebno?

R. L.

Lepotičje. Moj mož je že večkrat napravil pikro opazko, zakaj ne uporabljam pudra in rdečila. Posebno kadar greva v gledališče ali v družbo, me sili, da si ustnice namažem. Meni pa vsa ta reč ni všeč. Čemu umetničiti svoje lice? Zakaj popravljati tisto, kar je Bog napravil? Vprašam Vas, ali naj se možu na ljubo lepotičim, čeprav sta mi šminka in puder zoprna.
M. P.

Trmoglavost. Moj sin študira tehniko. Po izobrazbi prekaša mojega moža, torej svojega očeta. Moj mož pa je na vplivnem položaju, ki ga je dosegel vsled svoje sposobnosti. Kot tak se je navadil, da ne trpi ugovarjanja. Fant pa mu hoče med pogovorom to ali drugo reč popraviti. Večkrat pride zaradi tega do ostrega prepira. Sin ne odneha, ker ve, da ima prav, mož pa si ne pusti korigirati. Rada bi, da bi teh prepиров ne bilo. Ne vem pa, kaj naj storim, ali naj potegnem z možem ali sinom? Svetujte mi. Preprij v družini.

Naročnicam v T. Vaši želji, da naj otvorimo rubriko «Bon-ton», je že ustrezno v kotičku «Kako se vedem». Kar se tiče razlage tujk, bomo tudi tej želji radi ugodili. Morda bi pa bilo bolje, ko bi nam poslali vsak mesec po nekaj tujk, ki bi Vam jih potem mi razložili.

Gospa K-ljeva. Prosim, pošljite svoj naslov. Rada bi se z Vami pogovorila glede «Vprašanj in odgovorov».

Umrla je naročnica gospa Minka Pottova, Masa-rykova cesta 42. Preostalim iskreno sožalje.

Tistim, ki iščejo službe!

Danes pri tej brezposelnosti ni nič čudnega, če me naročnice dan za dnevom prosijo, da jim preskrbim delo. Kolikor morem, prav rada storim. Pisarim na vse strani in priporočam prosilke. Večkrat sem pa dobila odgovor, da tista, ki sem jo priporočila, niti odgovorila ni gospe, ki jo je hotela vzeti v službo.

Zato prosim:

Vsaka, ki se name obrne, pa med tem časom dobi drugje službo, naj mi to takoj sporoči, da je ne bom zastonj priporočala in da si ne bom nakopavala še stroškov brez potrebe. Vsaka naj bo tudi toliko prijazna in naj odgovori z dopisnico, če ponudbe ne misli sprejeti. Drugače se bojim, da me bo minila dobra volja. Priložite tudi štiri dinarje v znamkah.

Služba gospodinjske pomočnice je bila takoj po objavi oddana. Hvala vsem ponudnicam.

Službo išče natakarica z osebno pravico in kavcijo. Ponudbe na upravo «Žena in dom» pod št. 784.

Uprava prosi to-le:

1.) Kadar se preselite ali kadar je Vaš naslov pomanjkljiv, nam to sporočite vselej 14 dni prej, preden izide list. Zapišite razločno svoj stari in novi naslov.

2.) Če list vrnete, sporočite z dopisnico, zakaj ste ga vrnili.

3.) List lahko odpoveste dne 15. marca, 15. julija, 15. septembra in 15. decembra, in sicer z dopisnico. Za prejete številke je plačati pripadajočo naročnino.

4.) Kadar naročate kroje ali pavze ročnih del, nakažite vselej tudi dotični znesek.

5.) Kadar hočete nasvetov, priložite k vprašanjem znamk v vrednosti štirih dinarjev.

6.) Če založite položnico, dobite dolgo na najbližjem poštenem uradu. Na takšno pošto položnico zapišite «Žena in dom, Ljubljana» in čekovno številko 15.490.

7.) Spomnite se včasih s kakšnim majhnim zneskom našega tiskovnega sklada.

OKUSNA
IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA
KAVA

Razmišljenost.

Rado, učenec drugega gimnazijskega razreda, neče v šolo. Po telefonu pokliče gimnazijskega ravnatelja in mu pravi:

— Gospod ravnatelj, moj sin ni mogel v šolo. Ima strašne krče v želodcu.

Ravnatelj se zdi droben glasek le nekam preveč sumljiv pa vpraša:

— Kdo pa je pri telefonu?

— Moj oče, odgovori nedolžno Rado.

Kmetica v brzovlaku.

Sprevodnik brzovlaka pregleduje potnikom vozne listke. Ko je pogledal vozni listek neke kmetice, je rekel:

— Vaš vozni listek pa ne velja za brzovlak, ampak za osebni vlak!

— Nič ne del pravi kmetica, pa recite strojevodji, naj vozi bolj počasi.

Iz šole.

Učitelj: «Čemu ima človek oči?»

Učenec: «Da jih zapre, kadar spi.»

Karlsbadski jedilni in kavni servis, obstoječ iz 47 kosov, kakor ga vidite na razpisu nagrad na strani 23., se dobi tudi proti šestmesečnim obrokom za 850 Din pri «Jugomerkator», lastnik Alojzij Pintar, Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 4.

JANUAR 1932

ŠTEVILKA 1.

Božično pismo!

Danes Vam pišem dolgo pismo. Potrebno je, da se konec leta pogovorim z Vami. Povedala Vam bom svoje težave kakor svoji najboljši prijateljici.

Vem prav dobro, da imate svojih skrbi dovolj. Zato mi dvakrat oprostite, če Vam potožim svoje. Gre za naš list «Žena in dom».

Vi dobro poznate moje stremljenje, da naj bi se naš list vsako leto izboljšal in izpopolnil. Želim, da bi bila «Žena in dom» vsem čitateljicam ne samo v pouk in zabavo, ampak hočem, da bi imela vsaka naročnica tudi koristi od svojega lista in njegovih prilog. Predvsem pa je moja želja ta, da naj bi «Žena in dom» tvorila srčno vez med vsemi čitateljicami. Hočem, da bi tudi Vi sodelovali pri listu.

Od naročnic pa dobivam dan za dnem same pohvale. Lahko si mislite, da sem zato vsa srečna in vesela. Kdo bi pa ne bil? Kadar kdo list hvali, se mi zdi, da velja zahvala meni. In saj veste, da hvalo vsakdo rad sliši.

Toda le malokatera mi piše, česa v listu pogreša, kaj bi se lahko izpustilo, kaj izpremenilo in kaj izboljšalo. Rađa bi slišala Vašo odkritosrčno sodbo. Zato Vas prosim, sporočite mi, kakšen naj bi bil po Vašem mnenju list. Ne mislite, da Vam bom kaj zamerila, če boste malo pozabavljali. Še prav mi bo, če mi boste odkritosrčno povedali, kaj Vam ni všeč. «Žena in dom» ni zato tukaj, da bi prinašale urednice, sotrudnice in sotrudniki slabe stvari. List je Vaša lastnina in mora biti tak, da lahko z veseljem srcem porečete: «Žena in dom» je vzoren ženski list.

Vzemite torej svinčnik in papir v roko in preglejte vsch dvanajst števil. Izračunajte, ali ste imeli kaj koristi od lista, ali Vam je dal potrebnih migljajev za gospodinjstvo, za kuho, za šivanje, za modo, za zdravje, itd. Ali je bilo v listu dovolj razvedrila in pouka. Česa ste v listu pogrešali? Kaj Vam ni bilo po volji?

Vidite, tako boste ugotovili, kaj bi bilo po Vaših mislih potrebno, da bi «Žena in dom» prinašala oziroma kaj bi lahko brez škode izpustila.

Vsem želim seveda ne bom mogla ustreči. Obetam pa, da se bom strogo ravnala po smernicah, ki mi jih bo dala večina naših čitateljic.

Torej del skrbi sem Vam že povedala.

Sedaj pa pridejo skrbi naše uprave. To se pa nas vseh tiče. Urediti bo treba redno plačevanje naročnine.

Me vse vemo, da je danes po vsem svetu velika kriza. Prav v teh težkih časih se pa moramo še bolj okleniti svojega lista. Zakaj? I, zato, ker Vam list pomaga pri varčevanju.

Ko pa že ugibate, kakšne napake bi utegnil imeti list, pa še obenem pogledajte, kaj Vam «Žena in dom», njegove priloge in knjige nudijo.

V listu samem dobite:

1. vse mogoče praktične stvari, ki jih lahko z majhnimi stroški sami napravite;
2. nasvete, kako lahko ceneje gospodinjite in kuhate;
3. kaj vse lahko popravite in izboljšate v svojem domu;
4. kako si poiščete delo in službo;
5. kako si pridobite postranski dohodek z letoviščarji in smučarji;
6. kako si lahko s perutninarstvom zvišate gospodinj-ske dohodke.
7. Po krojnih polah si lahko napravite zase in svoje domače obleke in perilo.
8. Iz priloge za ročna dela si lahko naredite marsikaj lepega za dom ali darila.
9. Knjiga «Postanek otroka in njegov razvoj» Vas pouči, kako se morate ravnati, kadar pride Vaš čas, in kako je treba skrbeti za dete. S tem si prihranite veliko stroškov za zdravnika in zdravila.
10. In pa knjiga «Za pridne roke»! Koliko čudovito lepih reči si lahko sami napravite!
11. Kaj pa knjiga «Kako naj kuham?» Ta Vam pove ceno, koliko Vas stane obed in večerja. No, s to knjigo ste gotovo najbolj zadovoljne.
12. Knjiga «Vzorna gospodinja» Vas pouči, kako si razdelite delo, če si hočete prihraniti čas in denar.
13. Končno še «Koledar», v katerega lahko knjižite dohodke in izdatke, da vidite, kam gre prav za prav denar. «Sto praktičnih nasvetov» pa Vam zopet pomaga varčevati pri izdatkih.

«Žena in dom» pa prinaša še različne druge koristne in praktične reči: pouk o vzgoji, o vedenju, poročila o praktičnih gospodinjstvih izumih, o ženskem pokretu, vprašanja in odgovore itd., navsezadnje pa seveda tudi lepote ne sme prezirati.

Vse to stane borih sto pet dinarjev.

Ali Vam ni ta znesek že pri enem samem ročnem delu, že pri eni sami obleki ali pa pri enem samem gospodinjstvem opravilu in pri enkratnem obolenju povrnjen?

Presodite sami!

Premislite malo, ali Vam je «Žena in dom» potrebna, da Vam pomaga manjšati izdatke v teh težkih časih.

Povejte torej vse te stvari tistim svojim prijateljem, ki jih tarejo skrbi, in jim svetujte, da si naroče »ženo in dom«, če hočejo sebi dobro in če hočejo, da bodo laže prebolele to krizo. S tem jim napravite dobro delo, nam pa pomagajte, da se bo krog naših naročnic čimprej razširil na 20.000.

Kakor sem že rekla, bo potrebno urediti tudi vprašanje naročnine. Tiste, ki ne morete plačati vsega naenkrat, nakažite naročnino vsakega četrta leta. Če tudi tega ne zmorete, pa plačujte naročnino vsak mesec sproti. Seveda je mesečno plačevanje za nas precej nerodno, ker moramo namesto enkrat dvanaajstkrat knjižiti in ker nam tudi poštna hranilnica zaračuni za vsako vplačilo in izplačilo po 1 dinar 12 par.

Naročnina bi se torej lahko plačevala takole:

na mesec po Din 10.—

za četrta leta Din 28.—

za pol leta Din 54.—

za vse leto Din 105.—.

Za leto 1932. izdamo tele knjige: »Za pridne roke (šivanje)«, »Kako vzgojim svojo deco«, »Naše zdravje«, »Sitni možje« in »Koledar s praktičnimi nasveti«.

Letošnje knjige je naročila velika večina naročnic. Največ preglavic nam je delalo izločevanje tistih, ki knjig niso naročile. Pri 15.400 pošilkah se je navzlic pazljivosti večkrat dogodilo, da nekaterim naročnicam knjiga pomotoma ni bila priložena, druge pa so jo dobile, ki si knjig niso naročile.

Zato smo se letos odločili, da bomo knjige poslali vsem naročnicam. Saj vemo, da take knjige potrebuje vsaka žena. Znesek 37 dinarjev pa tudi ni tolikšen, da bi ga katera v enem letu ne mogla utrpeti.

Tiste, ki bi knjig ne mogle plačati, naj se obrnejo na naše poverjenice, da jih priporoče naši založbi, ki se je namenila, da bo razposlala nekaj sto izvodov rednim naročnicam brezplačno. Seveda se pa ta dobrota ne sme izkoriščati.

Tiste, ki bi knjig ne potrebovale, naj to z dopisnico sporoče upravi.

Razpošiljanje toliko publikacij za tako nizko ceno pa nam bo le tedaj mogoče, če bomo dobivali naročnino v redu plačano. Stroški za opominjanje so ogromni. Tudi ni v korist naročnici, če zavlačuje plačilo. Čim dalje čaka, tem večji je znesek. Laže je plačati po 10 dinarjev na mesec kakor pa 200 dinarjev naenkrat. Saj to vidimo iz izkušnje. Imamo naročnice, ki nam že dve leti ne morejo nakazati naročnine. Lista ne morejo pustiti, plačati pa tudi ne, ker je znesek vedno večji. Sicer bomo že še počakali na tiste, ki so prosile odloga, čeprav je pri nas tudi velika, prav za prav zelo velika kriza, o kateri niti govoriti nečemo. Da pa boste videli, kakšne so nekatere, Vam bom pa navedla nekaj zgledov.

F. K. iz M. piše: »Moj naslov Vam je sporočila moja bivša prijateljica. Ona naj Vam sedaj plača 70 Din. Listov Vam ne morem vrniti, ker sem jih dala svoji sestri.«

R. B. iz Lj. pravi: »Vem, da sem Vam dolžna 140 Din. Plačati jih pa ne morem, ker sedaj zidamo vilo in potrebujem denar za obrtnike. Boste že morali potrpeti, saj to ni takšen znesek.«

A. P. od Sv. L. piše: »Sporočamo Vam, da je naša dekla F. N., kateri ste pošiljali »ženo in dom«, že pred osmimi meseci odpotovala. Z listom, ki je prihajal na naš dom, so se pa otroci igrali. Dolgov za služkinjo pa ne bom plačevala. Primito njo, zakaj Vam ni sporočila svojega novega naslova.«

G. U. iz P.: »Vi me tirjate za Din 105.—. Teh nisem dolžna plačati. List in knjige je naročila moja hčerka, ki pa ima šele deset let.

K. D. iz O.: »Vsled »svetovne« gospodarske krize Vam ne morem nakazati naročnine.«

(Kakor bi za nas ne bilo »svetovne« gospodarske krize.)

N. F. iz Š.: »Grdo je od Vas, da me terjate za 70 Din. Moji prijateljici, ki ima več kakor jaz, ste pošiljali vse številke in še knjige zastonj. Nalagala Vas je, da ne more plačati. Zakaj pa delate izjeme? Enemu »senkujete«, drugi pa naj zato plačujemo.«

R. B. Plačam Vam 18 Din. Več ne morem. Če me boste še enkrat terjali, pa bom že gledala, da bo vsa naša vas list odpovedala.«

To je samo nekaj primerov. Če se katera zanima za naše težave, pa naj si pride ogledat takele prijazne odgovore. Seveda se nam prigode tudi smešne stvari. Tako je uprava dobila opomin vrnjen z napisano pripombo, da je naslovljenka »umrla«. Uprava me je prosila, da izrečem sožalje ostali družini. Ker nisem vedela, ali je bila poročena in ali je zapustila otroke, sem se obrnila na našo poverjenico v tistem kraju. Kako sem se smejala, ko mi je sporočila, da je dotična živa in zdrava ko riba in da je samo zato zapisala »umrla«, da se izogne plačilu. Seveda sem ji k »oživljenju« čestitala.

Kakšna naivna naročnica pa kar sama napiše na opomin »Je neznano kam odpotovala« in se podpiše s tujim imenom. Ne misli pa na to, da imamo vestno upravnico, ki se obrne na poštni urad in nam sporoči, kdo je list prejemal. Tako pride seveda na dan, da je prejemnica še vedno v istem kraju.

Marsikatera naročnica list odpove, pa se ne podpiše ali pa se podpiše samo z »Ančko« ali pa z začetnimi črkami. Seveda prejema list naprej in se potem brani plačati naročnino.

Vidite, takih resnih in smešnih stvari je veliko. Mi pa žal ne moremo ločiti plevela od žlahtnega semena.

Rada potrdim, da so med naročnicami tudi take, ki bi rade plačale, pa ne morejo. Toda kdo more vedeti, katera ima dober namen in katera hoče prejemati list na stroške drugih.

Zato prosim še enkrat, da plačujte tiste, ki ne morete nakazati vsega zneska naenkrat, naročnino vsak mesec sproti. Laže boste utrpeli 10 Din na mesec kakor pa skupaj 105 Din.

Če bodo vse naročnice upoštevale mojo prošnjo, bom pa skrbela, da boste dobili poleg dvanaajstih števil, desetih prilog in petih knjig še štiri priloge za tisk ročnega dela. Prva priloga je že danes priložena. Te priloge bomo imenovali »odlikanice«, ker se vzorec odlika. Čeprav je izvršitev teh odlikanic zvezana s precejšnjimi stroški, jih bomo vendar prilagali brezplačno. Na 24. strani je opis, kako si vzorec natiskate na blago. Poizkusite in zadovoljni boste s prilogo — odlikanice.

Prečitajte tudi razpis nagradnega vprašanja. Za dober odgovor so lepe nagrade. Naročnice bodo same odločile, katera naj dobi krasno spalnico za 18.000 Din.

Vsaka pa dobi za odgovor, naj si bo dober ali slab, še posebno knjižno darilo »Sreča je v tebi«, ki stane Din 52.—. Torej ne more nobena reči, da ne damo naročnicam vsega, kar je v naših močeh.

Za 105 dinarjev dobi vsaka naročnica

12 števil »Žene in doma«,

10 prilog za ročna dela in kroje,

4 priloge za tisk ročnih del (odlikanice),

5 praktičnih gospodinjskih knjig in knjigo »Sreča je v tebi«.

Naročnice, ki hočejo darovati svoji prijateljici »Koledar za leto 1932. s praktičnimi nasveti«, ga lahko

dobe, če takoj nakažejo po priloženi položnici Din 10.—. Povemo pa, da naj to hitro store, ker smo jih tiskali samo 300 izvodov več, kakor je bilo naročenih. Torej ne odlašajte z naročilom koledarja, da ne zamudite.

Naročnice, ki hočete imeti povest «Potočnikova Truda» še posebej v knjigi, jo dobite vezano v mehke platnice za Din 15.—, v platno vezano pa za Din 30.—.

Kakor vidite, je bilo to pismo res zelo dolgo. Vzemite si moje besede k srcu in mi pomagajte z nasveti, s pridobivanjem novih naročnic in pa z rednim plačevanjem naročnine. Jaz pa bom gledala, da Vam pošljem na vsako Vaše vprašanje odgovor in da boste z listom in knjigami na vse strani zadovoljne.

Iskreno Vam želim, da bi Vam bili božični dnevi dnevi veselja in radosti in da bi Vam novo leto naklonilo obilo sreče!

Rija Podkrajškova

ZVELIČAR SE JE RODIL!

elika svetla zvezda se je prikazala na nebu ter pokazala modrecem iz Jutrne dežele, ki so se prišli z bogatimi darovi poklonit novorojenemu Kristusu, pot v Betlehem. Vodila jih je do bornega pastirskega hleva,

kjer je v jasliah ležalo dete božje.

Modreci so se globoko poklonili pred genijem krščanstva, nad katerim je bedela presveta Devica ter položili predenj simbolične darove. V tem mističnem trenutku so oni začutili, da leži v bornih jaseleah Rešitev človeštva, posebljena v malem Jezusu.

In iz dna duše se je s pobožno zahvalnostjo Bogu Očetu razlegnilo na vse strani:

«Pastirci, vstanite, le hitro vstanite,
zbudite se zdej, da gremo naprej.»

In Kristusovo rojstvo je ostalo za vse večne čase največji in najsvetejši praznik krščanstva vesoljnega sveta.

Pot od betlehemskega hlevca do Judeje in Golgote je bila posuta izmenoma z rožami in

Maksa Samsova:

Lonica

Takrat sem bila za učiteljico na Jezerskem. Kraj lep, a otroci tako dobri, da se jih bom spominjala vse življenje. Zgodaj spomladi so mi nanosili v šolo vrbovih in leskovih mačic, da je dehtel ves razred. Ko je zacvel teloh, nisem vedela, kam bi z njim. Poleti pa živordecga sleča, encijana in murk... Pozimi, ko je bilo vse mrtvo, so mi v znak naklonjenosti prinesli planink, kakršnih ne najdeš izlepa. Bile so z vrhov Savinjskih planin, ki obkrožajo vas Jezersko. Najlepšo izmed vseh mi je prinesla mala Lonica, ob katere spominu se mi vselej nehote orosijo oči...

Bila je Apolonija, pa so jo klicali za Lonico — peti nezakonski otrok malovredne matere. Bivala

trnjem, dokler se ni končala z navadnim lesenim križem. In vso to pot je hodil božji človek potrpežljivo, vdano, ne da bi se prevzemal v veselju niti izkoprnol v žalosti.

Svoj nauk, največjo filozofijo vseh časov, je razširjal kakor sveto znamenje, kakor zastavo miru, pod katero je hotel zbrati vse človeštvo. S svojim zgledom, s svojim življenjem je kazal svojim bližnjim, kako se da ustvariti sreča in zadovoljstvo na zemlji in mir med narodi.

je v koči sredi neke grape. Mati in vsi otroci so spali v eni izbi, ki je bila obenem kuhinja in sploh edini prostor, vsem na razpolago. Imeli so le tisto, kar so si izprosili — zato niso bili lačni kakor enkrat na dan. Kadar je mati beračila v dolnjem koncu vasi, so prosjačili otroci v gorenjem in obratno. Lonica je bila najstarejša, zato je morala skrbeti za brate in sestrice, ki jih ni bilo vseh skupaj za eno pest — toliki so bili. Kadar matere ni bilo doma, so bili vsi štirje na njeni grbi. Trije so hodili, četrtega je morala zibati. Zato ni bilo nič čudnega, da je redoma vsak dan zamudila pouk. «Lonica, Lonica,» sem ji dejala,

tako pa že ne bo šlo! Pa me je samo milo pogledala in oči so se ji zasolzile...

Medtem ko so drugim otrokom švigale oči na vse strani, je ona sedela tako mirno, da sem včasih pozabila, da je sploh v šoli. Bila je blede in to vsak dan bolj, da sem jo vprašala zaskrbljena: «Ali te kaj boli, kaj, Lonica?» Pa je odkimala in sedela naprej kakor pribita. Ugibala sem, odkod ji taka neznanska mirnost, pa nisem mogla doznati nič. Lonica pa je postajala pouku čisto odsotna. Če sem jo kaj vprašala, se je zdramila in vsa prestrašena vprašala: «A?» Čutila sem do nje neko nezavedno usmiljenje. Iz hvaležnosti mi je prinesla, če ni mogla več, eno samo rožo; se prišulila k meni in dejala: «Nate, gospodična, pod Jerzerskim vrhom sem jo utrgala...»

Gustav Strniša: Veselo božičevanje

omaž Trtnik in Tomaž Trtar si nista bila prav nič podobna. Ne samo da je bila njuna zunanost tako različna, da bi ju lahko ločil vsak, kdor ju je le enkrat videl, temveč tudi v značajih si nista sličila.

Vendar sta bila oba Tomaža najboljša prijatelja.

Trtnik je bil majhen, plečat, okroglega, rdečega obraza in zelo resen, Trtar pa velik, suhljat in bledega, podolgovatega obraza.

Trtnik se je samo enkrat ženil. Tedaj se je tudi oženil. Trtar se je vedno ženil. Da bi se oženil, mu ni dišalo.

Trtnik je bil skromen in ljubezniv mož, ustvarjen za domače ognjišče. Trtar je bil glasen, živahen, včasih skoraj divji. Takoj si opazil, če je bil on v družbi. Modroval je, se prepiral in trmasto vztrajal pri vsem, kar je trdil, če je imel prav ali ne.

Ko se je Trtnik oženil, je prepustil sobico nasproti svojega stanovanja prijatelju Trtarju. Oba sta pritrdila na vrata svoji vizitki:

Tomaž Trtnik,
uradnik.

Tomaž Trtar,
uradnik.

Nekega dne pa Lonice ni bilo več v šolo. Otroci so mi povedali, da je zbolela. Mati je poklicala zdravnika, ki se je slučajno mudil na Jezerskem. Ta je ugotovil, da Lonici ni več pomoči. Ozmerjal je mater, kar se je dalo, a Lonici s tem ni bilo pomagano. Ležala je na trdi, z edino odejo pogrneni skrinji in hropla. Tako ves teden. Neki večer — bil je njen zadnji na tem svetu — si je zaželela jesti čokolado. Mati je prišla k meni. Dala sem ji, naj ji kupi, kar si Lonica poželi...

Drugi dan je bil zadnji dan šole pred božičem. Grintovci in Kočna so bili zaviti v snežne viharje in po dolinskem golem drevju je viselo debelo ivje. Otroci, ki so prišli v šolo, so bili od mraza vsi rdečelični in vsem je šlo na smeh, ker so se veselili božiča. Pa je prišla v šolo Loničina sosedica Bernarda in nam povedala, da je Lonica pred dobro uro umrla. Obšla me je neznanska žalost. Ko so videli otroci, da jočem, so zajokali še oni, in vsi smo čutili eno: «Lonice ne bo nikoli več...»

Drugi dan so jo pokopali. Jaz nisem mogla za pogrebom, ker mi je bilo prehudo, prav kakor bi pokopali mojo lastno najljubšo sestrnico Dragico. Dala sem ji narediti lep šop suhih rož in ji ga poslala. Zunaj je bil krasen in solnčen zimski dan. Zasnežene planine so blestele in po cesti je bilo čuti škripanje korakov ljudi, ki so šli na Loničin pogreb. Jaz pa sem slonela ob oknu, mislila na njeno sirotno življenje in poslušala pogrebno zvočenje. Vsak udarec zvona je odjekal v moji duši: «Lonice — nikoli — več! — Loni — ce ni — ko — li več...»

V predmestju je živela skromna šivilja Angela. Bila je ljubko in prijazno dekle.

Trtar je naletel nanjo na neki veselici. Predstavil se ji je. Odslej jo je večkrat videl. Prišel jo je posecati in ji pihati na dušo.

Dolgo mu ni verjela. Branila se ga je. Na posled je pa le zmagal. Premotil jo je popolnoma.

Angela si je v svoji preprosti duši mislila, da bo njen Tomaž prišel in jo zasnil, kakor je pošteno in prav, saj ji je vedno pravil, da si želi svoj skromni dom.

Angela se je motila.

Bližali so se božični prazniki. Njenemu sinčku je bilo že mesec dni. Trtarju ni nič omenila. Sam je vedel, da je oče. «Če se tako malo briga zame in za dete, je dovolj žalostno!» si je rekla.

Drugačna je bila njena mati:

«Če ima otroka, naj skrbi zanj ali pa naj te vzame! Uradnik je, plačo ima dobro. Lahko boste živeli!» je vedno govorila starka.

Trtarja pa ni bilo blizu.

Uboga Angela se je že naveličala materinih očitkov. Starka je zahtevala, da mora zapeljivca tožiti za otrokovo oskrbo.

Božično jutro.

Angela ga ni tožila. Naredila je nekaj drugega.

*

Tri dni pred božičem je sedela Trtnikova gospa doma in pridno nekaj delala.

Tedaj je prisopihala po stopnicah Angelina mati. V naročju je nesla skrbno zavitega otroka, v roki je pa krčevito držala zalepljeno pismo.

Ko je prišla do Trtnikovega stanovanja, je pogledala vizitko in jo prečitala. Zadovoljno je pokimala. Na Trtarjeva vrata se niti ozrla ni. Dete je položila na tla, mu dela na prsi pismo in pozvonila. Potem jo je odpetala hitro, kolikor je mogla.

Gospa Trtnikova je prišla odpirat. Zagledala je na tleh dete, ki se je pričelo cmeriti. Niti spomnila se ni, da bi bila pogledala, kdo je otroka prinesel, čeprav je slišala korake na stopnicah. Vzela ga je v naročje, raztrgala ovitek pisma in čitala:

Tomaž! Nisem vedela, da si tako brezvesten. Že za otroka bi se moral pobrigati, če se zame ne! Sramuj se! Najrajši bi si vzela življenje, če bi se mi ne smilil ta ubogi črviček. Bojim se zanj, vendar ti ga pošiljam. Njegov oče si in skrbeti moraš zanj.

Tvoja nesrečna Angela.

Gospa Trtnikova se je silno razburila:

«Da mi mož dela tako sramoto! Otroka ima, pa med zakonom. Drži se, kakor bi ne znal šteti do deset, in je tak! Kdo bi si bil mislil, da jih ima toliko za ušesi. Zdaj se kar ločim!»

Krepko je udarila z nogo ob tla in ježno pogledala otroka.

Takoj se ji je črviček zasmilil, saj je bila dobrega srca:

«Ti pač nisi kriv, da si na svetu! Tvoj oče naj se pa le pripravi!»

*

Sirena v bližnji tvornici je naznanjala čas obeda. Trtnik je veselo prižvižgal skozi vrata.

Takoj pri vhodu ga je ustavila žena. Bila je praznično oblečena, kar se mu je zelo čudno zdelo.

«I, kaj pa ti? Ali ne bova obedovala?» jo je vprašal.

«Midva nikoli več skupaj! Lepo božičnico si mi preskrbel!»

«Ne razumem te. Ne vem, kaj hočeš?» ji je dejal mož in jo vprašaje pogledal.

«Tam v sobi imaš jaselce. Da mi bodo ženske nosile otroke na prag, tega si nisem mislila in pričakovala od tebe.»

Trtnik je kar buljil v ženo. Mislil je, da se je siroti zmešalo, saj jo je vedno manj razumel. Skušal jo je pomiriti:

«Ne vem, kaj hočeš? Prosim te, pomiri se! Povej mi vsaj natančno, kaj se je zgodilo! Prej te ne pustim nikamor!»

Ozrla se je v njegove jasne, odkritosrčne oči. Gledal jo je tako mirno in žalostno, da je nehote pričela nekoliko mirneje:

«Delam v kuhinji. Nekdo pozvoni. Hitim odpirat. Na tleh leži živ dojenec s pismom na prsih. Prečitaj pismo!»

Trtnik prečita pismo, pogleda ženo in se začne glasno smeјati.

«Zdaj se pa še smeje. Vidiš ga divjaka!»
zajavka žena in glasno zajoka.

«Saj se moram smejati! Angela je ljubica našega Trtarja. Nikoli mi ni pravil o nji. Menda se je bal, da bi mu prigovarjal, naj se poroči. Danes mi je pripovedovala o nji njegova sestra. Jezi se nanj, češ da je preveč lahkomisljen in prevelik babjak, čeprav ima že štiri križe na grbi.»

Zdaj se je pričela smejati tudi Trtnikova žena.

*

Trtnik in njegova žena sta obiskala Angelo. Bila je ljubka in dobra stvarca. Takoj se jima je zasmilila. Za otroka jo je tako skrbelo, da je kar blaznela. Vse je storila le zavoljo svoje matere, ki je brezobzirno gospodarila.

Zakonca sta ji povedala, da je dete dobro preskrbljeno. Povabila sta jo na božičevanje.

Morala jima je obljubiti, da pride. To je pač rada storila, zlasti še, ko sta ji povedala, da bo videla svoje dete.

Trtarju nista niti črhnila o otroku. Trtnikova ga je izročila za nekaj dni neki svoji prijateljici. Na sveti večer ga je hotela imeti pri sebi.

*

Trtnik je poznal Trtarja in je vedel, da zelo površno čita časopise. Zato ga je brezskrbno vprašal nekaj dni pred božičnim večerom:

«Ali si čital o neki Angeli N., ki se je utopila zaradi nesrečne ljubezni?»

Trtar je obstal. Noge so mu zaklecale:

«Pa vendar ni ona?»

«Katera?»

«I moja bivša ljubica?»

«Zakaj bivša?»

«Vse ti povem, samo da bi ne bilo prepozno!»

V Trtarjevem srcu se je oglasila vest. Bil je res lahkomisljen, toda tudi občutljiv. Ako bi se bila Angela ubila zaradi njega, bi mu bilo preveč hudo.

Prosil je Trtnika, naj mu pokaže tisti časopis in naj poizve, če je res tista nesrečnica Angela.

Trtnik ga je povabil na božičevanje. Obljubil mu je, da bo vse storil.

Trtar je bil nekoliko pomirjen. Sam bi bil rad šel k Angeli. Pa se je bal njene matere. Vedel je, da bi mu huda ženica napravila še škandal in ga napodila z metlo, posebno če se je res Angeli kaj pripetilo.

*

Ko sta bila oba Tomaža še v pisarni, je prišla Angela. Pomagala je Trtnikovi okrasiti božično drevesce in napraviti na mizi velike jaselce. V jaselce sta položili Angelino dete. Otrok je mirno spal na mehkem mahu.

Spet se je oglasila sirena. Klicala je delavce in jim naznanjala, da je nastopil čas počitka. Med njeno tuljenje so zadoneli zvonovi in sporočali ljudem, da se bliža večer rojstva božjega.

Trtnik in Trtar sta prišla praznično razpoložena po stopnicah.

«Kar k nam pojdi. Povedal sem ti, da z Angelo ni nič hudega, je bila pač kakšna druga.»

«Ti me samo tolažiš. Zakaj mi pa nič natančnejšega ne poveš?»

«Nocoj boš vse izvedel. Le kar naprej!»

Sprejela ju je gospa:

«Najprej morata pogledati naše jaselce!»

Odšli so v sobo. Ko je Trtar pristopil k mizi, je zazijal:

Na mahu pred njim je ležalo živo dete. Okoli njega so stale lesene ovčice in pastirji.

Hotel je nekaj vprašati, pa mu je glas obtičal v grlu. Vprašaje je pogledal prijatelja.

«Dejal si mi, naj poizvem! Tu imaš svoje dete! Kako da se nisi pobrigal za tega angelčka?» je resno dejal Trtnik.

«In Angela? Te dni sem mislil samo nanjo. Rad bi jo imel, samo če še živi.»

Tedaj so se odprla vrata spalnice in Angela je vstopila:

«Tomaž!»

Zagledal jo je pred seboj vso lepo in mlado. srce se mu je zasmejala:

«Dekle! Bil sem slep. Zdaj bo drugače!»

Ljubeče sta se objela.

Ina Slokanova:

Njen božični dar

njigovodja Gruden je hotel h kosilu. Puste misli na urad, številke in službo so izginjale in se razblinjale. Vse lepše so zavzemale njihovo mesto dom in v njem mlada žena, ki vsa skrbna ljubeče čaka nanj.

Spotoma je zavil v slaščičarno.

— Bonbončke, prvovrstne, čokoladne, za mojo malo, dobro punčko, je smehlja se naročal.

— Za hčerko? Ali je majhna, pridna? je poizvedovala zajetna prodajalka in mu zavijala sladkorčke.

— Da, pridna je in majhna, samo moja hčerka ni. V kratkem bo postala sama mama, je v veseli zadregi rdel Gruden.

— Torej mlada gospa! Tako, tako, potem boste pa srečen papa, čestitam! je kimala in se smejala slaščičarka za odhajajočim.

Gruden je hitel po ulicah, meril trge in križal ceste. Doma je zdirjal po stopnicah, tiho

odprl kuhinjska vrata in se po prstih za hrbtom približal ženi.

Milica, drobna, ljubka rjavolaska, se je sklanjala nad krožniki in pripravljala obed. Zakril ji je z rokami oči, ji nagnil glavo in jo poljubil na belo čelo:

— Dober dan, dragica!

Komaj leto dni je bil poročen Gruden. Njun zakon je bil ena sama pesem sreče, ki je zdaj, zdaj imela doseči višek: Milica je pričakovala dete.

Po kosilu je legel Gruden na otomano. Milica je prisedla k njemu in mu prižgala cigareto.

— Veš, se je skrivnostno nagnila k njemu, nekaj lepega, lepega ti bom letos darovala za božič, kaj misliš, kaj, uganil!

Gruden je slutil kaj, saj so bile zadnji čas tudi njegove misli tako polne tega, vendar ni hotel takoj uganiti. Ugibal je:

— Ducat robcev, modno srajco, kravato?

— Ah, kaj še, nekaj lepega, dragocenega, je zanikala Milica.

— Morda dozo, uro, prstan?

— Ne, ne, nekaj lepšega, dragocenejšega!

— Dragocenejšega? Dragocenejšega od zlata si mi pa samo ti, tebe pa že tako imam.

— Ah, pojdi no, pojdi, ti si pa res kratke pameti, se je hudovala Milica in se sklonila k njegovemu ušesu.

— Dete vendar, najino dete. Izračunala sem, da ga prav za praznike dobiva. No, ali nisi nič vesel tega?

Izvila se mu je iz objema in stekla k omari.

— Glej, vse sem že pripravila, je veselo zardela in mu pokazala perilo: povojčke, čepice, jopice z rožnatimi zobci in svilenimi trakci.

— Ali ni lepo, kaj? Vse sem sama izvezla in sešila, se je otroško pobahala.

— Lepo, zelo lepo!

— Pa kaj boš ti meni poklonil za božič, kaj?

— Jaz? Nekaj lepega, četudi ne tako dragocenega kakor ti meni, vendar boš tudi ti vesela mojega darila.

Že pred dnevi je naročil lepo belo zibelko z rožnatimi zastorci. Ženi pa je izbral bel kozuh, ki se bo tako podajal njeni nežni, rahlo zardeli polti in ljubki, drobni postavi. Popoldan pred božičnim večerom je naročil trgovcu, naj pošlje darila domov. Hotel jo je presenetiti.

— Janko, moj ljubi, ljubi Janko, ga je objela Milica. Njene oči so zagorele vanj trudno-pokojno, kakor da so se utrudile od same prevelike sreče.

*

V noči pred svetim večerom je Milico Grudnovo zbudila ostra bolečina, ki se ji je zarežala v mozeg in zagrizla v drob.

— Joj, je zaječala, Janko, Janko, teci po Mlakarjevo mamo.

Mlakarica je prišla, preiskala bolnico, potem pa je zmajala z glavo in rekla Grudnu:

— Težko bo. Lega ni normalna. Gospa mora v bolnico ali pa pokličite zdravnika. Jaz si ne upam.

Janko je prebledel.

— Kaj, moja žena je v nevarnosti? je zaječal in mrzel znoj mu je pokril čelo. Približal se je postelji in pogladil bolnico po vlažnih laseh.

— Milica, ljubica, potrpi, samo malo, malo. Po zdravnika moram, takoj se vrnem in ti ga privedem!

Pustil je babico pri ženi in zdirjal v noč.

Dolgo je trkal in zvonil pri zdravniku, preden ga je priklical.

— Pa zakaj je ne pošljete v bolnico, če je stvar resna?

— Gospod, je jecjal Gruden, tako rad jo imam, bojim se zanjo. Prazniki so, rad bi jo imel pri sebi. Bolj kakor v bolnici ji bom stregel. Prosim, pomagajte ji, tako trpi ubožica!

— Dobro, se je odločil zdravnik, na vašo odgovornost.

Milica se je zvijala v krčih. Lica so ji gorela, oči so ji tonile v solzah. Tiho je jecala. Zdravnik je vstopil in zaprl vrata za seboj. Zunaj je čakal Gruden, v nestrpni mrzlici so mu šklepetali zobje.

Končno se je zdravnik vrnil.

— Ženo ali dete? je vprašal. Njegov glas je bil resen.

— Gospod, gos-pod zdrav-nik, je v smrtnem strahu jecjal Gruden, ka-ko mislite?

— Katero življenje vam je ljubše, mislim, žene ali otroka?

— All-i all-i je tako nevarno?

— Smrtno nevarno!

— Potem mi rešite ženo! Za vsako ceno mi jo rešite, gospod zdravnik. Ona je moje življenje, prosim, prosim! je planil Gruden in se kakor brezumen oklenil zdravnika.

Vrata so se zopet zaprla. Janko je bil sam. Daljše kakor večnost so se mu zdele minute. Milica v smrtni nevarnosti! Vsa bolečina, da izgubi dete, ki ga je s toliko radostjo pričakoval, je utonila v tej grenki zavesti. Ne, ne, ona mora ostati, mora živeti, saj je še tako mlada, tako malo časa sta šele preživela skupaj, mora še živeti, mora! Po licih so mu tekale debele solze, zobje so se mu bolestno zadirali v ustne. Ko so ga poklicali, je kakor pijan odtaval v spalnico.

Žena je ležala kakor bi spala, blede in trudna. Babica pa je držala v naročju dete, krepko moško dete — mrtvo. Zdravnikov nož mu je strahotno izoblikoval glavico, da je rešil življenje materi. Pogled nanj je kakor nož ranil Jankovo srce. Nehote se je zgrabil za glavo in ječe kriknil:

— Joj, kako strašno! Ubogo moje dete!

— Ne kričite! je zapovedal zdravnik in pokazal na Milico. Njeno življenje še vedno visi na niti. Najmanjše razburjenje ji postane lahko usodno. Pazite nanjo, dopoldne se vrnem.

Odšel je.

Janko je bil skoro brez zavesti. Babica se je sklanjala k njemu in mu nekaj pripovedovala. Ni je razumel.

Skozi okno se je smejal dan. Ulice so hru-mele v prazničnem razpoloženju.

Nenadoma se je Milica prebudila. Zganila je z rokami in zmedeno pogledala okrog.

— Milica, dragica moja! jo je pozdravil Janko.

— Janko, je zašepetala trudno, kje je dete? Pokaži mi ga.

Gruden je prebledel.

— Dušica, potrpi, otrok spi. Ko se prebudi, ti ga pokažem.

— Kje spi? je zahtevala vedno odločneje. Zakaj ga niste položili k meni? Pokaži mi ga. Jaz hočem videti svojega otroka!

Lica so ji gorela, oči so se ji vročično blešcale. Gruden se je prestrašil. Pokleknil je k postelji in zaprosil:

— Milica, na kolenih te prosim, ne razburjaj se. Škodovalo ti bo.

— Dete, dete! je zahtevala neprestano. Janko, prinesi mi dete, takoj, takoj, če ne, vstanem in ga poiščem sama.

Opotekel se je v sosednjo sobo in se vrnil z detetom, zavitim v rjuho. Razkril mu je obrazek in ga od daleč pokazal ženi.

— Bliže, bliže! je zahtevala Milica in se povzpela na postelji.

— Pozneje, jo je miril Janko, ko se otrok prebudi.

— Naj se prebudi! je zakričala in zarila prste v blazino. Videti ga hočem, slišati njegov glas. Naj se prebudi, otrok je moj, moj!

Preden se je zavedel, je planila k njemu. Iztrgala mu je otroka iz rok in omahnila nazaj. Rjuha, ki je zakrivala dete, je zdrsnila na tla, in Milica je držala v rokah golo, mrzlo detetovo truplo s strahotno izoblikovano glavo.

Žehta pred
svetim večerom.

Bolnici so se v grozi razširile oči. Sklonila se je k otroku in ga ogledovala, potem pa je kriknila divje, blazno:

— Lopovi, lopovi, otroka ste mi umorili, morilci, moril-ci!

Janko ji je izkušal odvzeti otroka in jo je proseče tolažil.

— Milica, moja zlata Milica, nikar —

Ni ga slišala. S telesom je zakrivala dete in jokala. Naenkrat se je okrenila, pustila, da je Janko vzel otroka, in se mu je zasmejala v obraz grozotno veselo:

— Hahaha, kako je vse lepo in veselo! Sveti večer je in moj otrok je tako lep. Veste, sama sem mu sešila srajčke, vezla kapice in jopice. Oh, kako žarijo svečke na božičnem drevescu, kar peče me v oči — Janko, daj, pogasi jih! Z rokami si je zakrila oči, a smejati se ni nehala.

Blazni! je kakor strela udarilo v Janka, blazni, blazni!

Poslal je po zdravnika, in ko je prišel, ga je zasekalo v srce kakor zastrupljena puščica:

— Prepozno! Rekel sem vam, da najmanjše razburjenje pomeni zanjo smrt!

Milica ga ni razumela. Nič več ni poznala Janka, ki se je sklanjal k njej. Smejala se je in doživljala dalje v svoji bolni domišljiji.

— Hahaha, sladke potice sem napekla za Janka in za goste, haha! Tako sem srečna, presrečna mamica sem, hahaha! Vidiš, Janko, kako lep dar sem ti prinesla. Ali ga nisi vesel, Janko, moj Janko?

Zdravnik ji je dal injekcijo. Umirila se je. Samo tiho je še šepetala in se smejala. Janko ji je poljubljal goreča lica in ji gladil vroče čelo. Klical jo je z najslajšimi priimki, a ona se ni ozrla. Tiha, vedno tišja je postajala, mislili so že, da ji je odleglo, in Janko je pričel upati.

Kar je nenadoma planila pokonci, zakrilila z rokami in zakričala:

— Joj, gori, gori, Janko, reši otroka, bežite, bežite!

Brezmočno je omahnila nazaj. Rdečica na licih je izgorela in se umaknila smrtni bledici. Oči so ji osteklenele in nepremično zastrmele v strop...

*

Na zemljo je legal mrak. Zvezde so se prižigale in snežne strehe so se lesketale. Sveti večer.

Stopnice so zaškripale. Vrata Grudnovega stanovanja so se odprla počasi, potihoma.

Ko se zbudi ob božičnem drevescu

Bogastvo ni sreča.

Poglejte tele otroke, kako se dolgočasijo navzlic bogatim božičnim darilom.

Trgovčevi uslužbenci so prinesli božična darila. Tiho so prišli, kakor jim je bil naročil Gruden. Nikogar ni bilo v prednji sobi. Gotovo je gospa zaposlena v kuhinji, so mislili. Tembolje, nas vsaj ne bo videla. Prinesli so v sobo belo zibelko z rožnatimi zavesami, čeznjo so položili kožuh za Milico. Božično drevesce so postavili v kot in zavojčke z okraski položili poleg, potem pa so odšli, tiho, po prstih.

V spalnici pa je med svečami ležala Milica, mlada mamica, in poleg nje je sanjal otročiček, ki je umrl, preden je začel živeti. Nemo je

strmel Janko v voščena obrazka, ni verjel, ni mogel verjeti...

Zunaj so radostno peli zvonovi...

Frida Grumova: Pred dvanajstimi leti

To je bilo takrat, ko smo se selili iz Trsta.

Bilo mi je šest let, vendar so mi vsi dogodki, ki so se takrat godili, dobro ostali v spominu. Vse je bilo že pripravljeno za odhod. Pohišstvo je bilo že na kolodvoru. Prazno in pusto je bilo stanovanje. Naši koraki so odmevali, se odbijali od sten in se izgubljali skozi odprta okna. Mati se je že nekaj dni prej poslovila od vseh znancev. Ta dan pa se je poslovila le še od sestanovalecev. Ko se je poslavljala, sem stala poleg nje, pa ji je zdaj pa zdaj zdrknila velika svetla solza iz oči. Takrat še nisem razumela vsega gorja ne bolečin, ki jih je morala mati pretrpeti. Meni je bilo le težko zapustiti svoje tovarišice, s katerimi sem se tolikokrat tako lepo igrala. Zapustiti sem morala vrt, v katerem sem pustila vse najlepše spomine iz svoje otroške dobe.

Oče je že nekaj mesecev prej odpotoval v Ljubljano, da nastopi službo, nam pa preskrbi stanovanje. Tako smo se odpravili na kolodvor sami, mama, mlajši bratec in jaz. Na kolodvoru je bilo zelo mnogo ljudi. Z bratcem v naročju in mene držeč za roko se je mati prerila skozi gsto množico do vagona, v katerem je bilo spravljeno naše pohišstvo. Tudi mi smo morali bivati v vagonu, in tako smo zlezli v vagon. Toliko da smo bili v va-

gonu, že je prišel mož, velik in suh, z velikimi brki pod nosom, k vagonu in ga malo čez polovico zaprl. Čez ostalo odprtino je mati na njegovo zahtevo položila veliko desko, vendar tako, da sem videla ven. Na kolodvoru je bilo še vedno mnogo ljudi, čeprav jih je že veliko šlo v vagone, kajti tudi ti so bili begunci. In vsa ta nebrojna množica se je prerivala, suvala, govorila in kričala. Toliko ljudi nisem še nikoli videla, niti pri procesiji ne. Zagledala sem se v to vrvenje in šumenje. Iz zamišljenja me je predramil žvižg sprevodnika, ki je ravno poleg našega vagona glasno zapiskal. Zapuhala je lokomotiva, dvakrat, trikrat, in se začela počasi premikati.

Tedaj je zašumelo na kolodvoru med množico. Nevihta belih in pisanih robcev je zavihrala po zraku. Vlak se je vse hitreje premikal. Ljudje so postajali čim dalje manjši, obrazi nerazločni. Tudi nevihta robcev se je podela.

Velik ovinek mi je zastrl pogled. Pred menoj se je odpiral nov svet, ki se je odmikal pred menoj vse dalje in dalje.

Nisem še vedela takrat, kaj smo morali zapustiti. Danes pa vem, danes to čutim.

Kot ptič ogromen se je razprostrl teman oblak nad domovino mojo.

Ljudmila Prunkova - Utva

Mami kupim dežo masla,
sestri rožmarina,
toda putki, pridni putki,
kupim petelina.

(Utva, Kragulčki, Moja puta.)
Ilustrirala Ksenija Prunkova.

Gospa Utva je dolensko tenkoslušna, gorenjsko odločna, narodno primorsko — čista Ljubljancanka. Če k temu še povemo, da je bil njen otec rojak Levstika iz Lašč, mati doma okoli Bohinja, njen soprog iz Trsta, kjer je poteklo njeno samotno deklišstvo, in da je rojena v Ljubljani, tedaj laže razumemo njeno žensko skromnost, vse bližja nam je Utvina šegava pesem, a tudi žoljenska resnost gospe Prunkove. Ljubljana pa ji je dala njeno vedno krepko pointo.

Pa še bolj razumemo to resnično delavno ženo, če vemo, da ji niso rožice cvele ob poti in da je šlo nešteto zamolčanih neviht mimo njene romarske poti. Mlada je ostala, ker je varčno živela, in kot njeni pridni puti je bil tudi njej namenjen «petelinček», Josip, ki je bil osikdar njen verni souredaktor skupne žoljenske zgodbe. In taka zgodba ima ceno pri ljudeh.

Utva je pesnica dece in resnične ženske lirike. Rastla je iz sebe, po notranjem zvanju, nešumno je vedno skrito sodelovala pri vseh ženskih listih, revijah in mladinskih listih. Iz nežnosanjave «Mile» iz Trsta je vznikla v ženo-pesnico, ki je pa ne le razumevajoča soproga in odlična mati vzgojiteljica, temveč tudi strokovnjakinja «mizice, ki se pogrne», kar naš novi ženski rod le prerad prezre.

Utvoin dom je izgrajen iz kamnov varčnosti, malta mu je družinska edinost in zastava na strehi nosi napis: skupno delo.

Našim malčkom pa je prihranjena njena vezana beseda. Njene *«Pravljice»* (Utva in Mira, 1913) in *«Kraguljčki»* (1915 in pomnožena izdaja 1924) so naše dobre in pristne mladinske kitice. Priredba *Andersenovih pravljic* (1923) je srečna presaditev nordijskega mladinskega ljubca v našo grudo. Knjižni vedeži trdijo, da je po letu 1904., ko je Ljudmila Modic pred oltarjem zamenjala svoje ime za Prunkovo, preokrenila iz zamišljeno-tožne vrtnarice v veselo-šegavo Utvo — pa to je le znamenje, da je dober zakon vedno vesela zadeva, s katero se prava notranja svoboda šele pričinja.

*«Sredi polja dobra volja,
a nad poljem ljubi Bog,
blagoslova polnih rok.»*

(Utva, Sredi polja.)

Pa kaj bi mi pripovedovali! Naj tudi nam radovednim otrokom pove gospa Utva o tistih časih, ko so bile še pravljice, zlate kronice in dobri ljudje... In radi bi, da nam pove, kako je v vseh časih in dobah resnična vzdrževalka doma in blagostanja edinole — dobra žena.

Kako Vam je potekla prva mladost?

V zadnjem četrtsotletju minulega stoletja sem zagledala luč sveta v beli Ljubljani. Krstili so me v cerkvi sv. Petra. Moj spomin sega v detinjo dobo v tisti čas, ko sem bila tolikšna, da sem se že lahko z noskom oprla ob stol, na katerem so bile razpostavljene lesene ovčke, smrečice in hišice, ki mi jih je prinesel Miklavž. Biti je moralo med drugim in tretjim letom mojega življenja. In je ta spomin najsvetlejši iz moje otroške dobe. Tisti čas je bil moj oče davčni uradnik v Radovljici in sem večkrat bivala po več dni skupaj pri babici v Dvorski vasi pri Begunjah, kjer je bila doma moja mati. Pozimi je sedela babica na zapečku, jaz pa na peči, in pomenkovali sva se važne reči. Poleti pa sva imeli opravka na vrtu v sadovnjaku pod hruško medenko, ki je cvetela in rodila samo za čebelice in naju. Ko je prišla *«potovka»* skozi vas, mi je babica kupila blago za novo obleko in ga dala sešiti po moji želji pri vaški mojstri. Dolgo, široko krilce in kučmajko. In ko se je bilo treba vrniti domov v Radovljico, me je oblekla v tako novo kmečko obleko, mi zavezala ruto pod brado, tako da je čopič las, ki je bil zvezan na temenu, poredno omahoval izpod rute nad čelom. Posadila me je v poljsko cizo in poklicala bajtarjevega ta Janezastega, da me je odpeljal k staršem. Često mi je pri teh izletih drugoval moj leto starejši bratec Poldek. Včasih sva od doma ušla sama k babici v Dvorsko vas, izgrešila pot in zašla ter so naju tuji ljudje pripeljali domov. Še preden sem začela hoditi v šolo, je bil moj oče prestavljen v Kamnik, in samo še enkrat sem šla z materjo k babici, in sicer k njenemu pogrebu. Z babico vred je preminul zame lepi detinji čas, kajti nikjer ni bilo več zatočišča, in doma je bilo hudo.

Pozneje sem bila s starši v Novem mestu, kjer sem hodila v šolo in so mi tam vtepal nemščino v glavo. Pozneje v Kostanjevici, kjer sem dovršila osnovno šolo. Ko mi je bilo komaj 14 let, me je vsled žalostnih

Mila Prunkova.

družinskih razmer vzela k sebi materina sestra v Trst, kjer je gospodinjala dvema starima bratoma, ki sta bila poslednja potomca stare tržaške patricijske rodbine. Bila sta nečaka Miroslava Vilharja, kajti njuna mati je bila sestra našega pesnika. Med tremi starimi, a dobrimi ljudmi sem živela več let. Teta je bila moja druga mati, skrbela je zame, učila me je gospodinjstva in kuhe in vsega, kar je treba znati ženski. Bila je pobožna, hodila sem z njo vsak dan k maši in ob nedeljah sva romali vse popoldne od cerkve do cerkve, od prvih do zadnjih večernic tržaških fara. Tu sem imela priliko več čitati in se izobraževati kakor doma, ko mi mati ni niti dovoljevala redno obiskovati šole in je bila vsled tega v trajnem navzkrižju s šolsko oblastjo. Pred materjo sem morala skrivati šolske knjige in se učiti skrivaj, zgodaj zjutraj, dokler ona ni še vstala. Njeno geslo je bilo *«Burklje in motika»*, dasi se v rabi teh dveh predmetov od nje same nisem mogla ničesar naučiti. Pri teti sem poleg dela v gospodinjstvu in šivanju smela v prostem času čitati knjige Mohorjeve družbe. Tetina prijateljica, sestra nekega župnika iz Istre, pa mi je prinašala *«Vrtec»* in *«Angelček»*.

In prva pesmica?

Ko mi je bilo nekako 17 let, mi ju umrl doma nagle in žalostne smrti najmlajši brat. V spominu nanj sem napisala prvo pesmico *«Prvi snežec»*. Brat Polde, ki je bil tedaj tudi v Trstu, je poslal njemu zaupanega prvenca brez moje vednosti v Ljubljano *«Vrtcu»*. Nekaj dni potem je prišlo name veselo in bodrilno pismo od urednika Kržiča. Pesem je sprejel, jo pohvalil ter me povabil v krog *«Vrtčevih»* sotrudnikov. V nagrado za svoje prispevke sem odslej dobivala *«Vrtec»* in *«Angelček»* brezplačno na svoj naslov in

sem bila tega neizrečeno vesela. Toda tudi teti je bilo všeč in s ponosom je to vsej svoji okolici povedala.

Kaj pa potem? Vaše čtivo in življenje pot?

Poslej sem smela več čitati in pisati. Tetina prijateljica pa mi je prinašala «Dom in svet». Iz njega sem se naučila Medvedovih in Opekovih pesmi na izust in si jih prepisovala. Ena najljubših knjig pa so mi bile Prešernove poezije, ki sem jih prav takrat dobila v dar. Pa tudi stari baron Peter se je bolj pozanimal zame in mi dajal nemških knjig iz svoje knjižnice. Nedeljske popoldneve sem smela ostajati doma in čitati. Tako sem se seznanila z nemškimi klasiki, ki sem jih čitala z velikim užitkom in jih seveda umela po svoje. Ob Schillerjevi «Devici Orleanski» sem pretakala vroče solze kakor prej ob čitanju iz Mohorjeve zbirke «Iz življenja svetnikov». Iz «Devici Orleanske» sem znala cele odstavke na pamet in jih deklamirala sama sebi ali teti. Prečitala sem Shakespearea, nekaj Goetheja, Klopstocka, Koernerja, Bürgerja, Lenaua, Heineja in še druge. Ta dva poslednja sem imela posebno rada. V tistem času sem spremila svojo štiriletno sestro k očetovim sestram na Dunaj, kajti po smrti brata je bil naš dom popolnoma razdejan. Tete na Dunaju so bile izobražene, fine in mile žene. Ob tej priliki sem ostala dva meseca med njimi in se marsičesa naučila. Ko sem se vrnila nazaj v Trst, se je moje življenje precej izpremenilo. Teta me ni več tako strogo držala doma, in očetov bratranec, ki je živel v Trstu, me je na prošnjo dunajskih tet uvedel v slovensko družbo. Iz te družbe sem izluščila svojega življenjskega tovariša.

Vaše sodelovanje v književni javnosti?

Ko je začela izhajati tržaška «Slovenka», sem stopila med sotrudništvo in prispevala pesmi. Skoro istočasno sem začela sodelovati pri «Ljubljanskem Zvonu» in pozneje pri «Slovanu», s podlistki pri «Eдинosti» in «Slovenskem Narodu».

...In ko ste postali samostojni?

Vsled vroče želje po osamosvojitvi sem napravila v Gorici po privatnem učenju izpit za vrtnarico in sem bila kot taka takoj nameščena na Ciril-Metodovem zavodu na Greti pri Trstu. Dve leti nato sem se omožila. Moje življenje je s tem dobilo nove smernice. Ko sem povila dete, sem se zavedala, da sem dosegla vse, kar more ženo osrečiti. Vse moje misli in moje delo je bilo posvečeno samo družini. V tistem času sem pisala mladinske pesmi, pripovedke in pravljice. Jasne, vedno vprašujoče oči mojega deteta so mi vzbujale fantazijo, da sem pesnila in pravljila. Izšli so «Kraguljčki», Mohorjeva družba je izdala «Pravljice». Na pobudo tržaškega knjigarnarja J. Štoka, ki je bil «človek in pol», sem uredila in spisala prvi «Gospodinjski koledar». Gospodinjsko delo me je izredno veselilo, kuhinja me je zanimala. Z zmernimi dohodki svojega moža sem uredila dom in gospodinjala varčno, dobro se zavedajoč, da nisem v zakon prinesla drugega kakor ljubezen in delavne roke, in oboje sem morala voditi z razumom. Leta 1912, in polovico leta 1913, sem bivala z družino v Rimu, kamor je bil moj mož službeno prestavljen, in sem imela priliko širiti svoje obzorje.

Vaše delo v Ljubljani?

Ob prevratu je bil moj pozvan v Ljubljano in smo se preselili. Leta 1922. me je povabila «Jugoslovenska

Matica», da bi tu nadaljevala z uredništvom in sestavo «Gospodinjskega koledarja». Od tedaj je letos izšel istega 11. letnik. V Ljubljani je izšla tudi druga izdaja «Kraguljčkov». Pesmi lirično-erotične vsebine, ki so raztresene po raznih beletrističnih listih, nisem izdala v posebni knjigi. Do večje vrednosti in trajnejšega življenja so mojim pesmim pomagali skladatelji: V. Mirk, E. Adamič, B. Ipavec, Ukmar, Pavčič in prav v zadnjem času P. Hugolin Sattner, ki je uglasbil štiri «Kraguljčke» iz druge izdaje za troglasni mladinski zbor v založbi pevskega društva «Ljubljanski Zvon». — Poleg pesmi sem napisala nekaj feljtonov šegave vsebine. Do solz milega in ganljivega nisem zagrešila s svojim peresom.

Še kaj o pogrnjeni mizici!

Napisala sem več gospodinjskih člankov, ki so izšli po raznih listih. V zadnjem času se bavim večinoma s kuhinjsko literaturo v «Življenju in svetu» in «Ženi in domu». Semttertja uide še kaka šegava mladinska pesmica v «Mlado Jutro», «Zvonček» ali «Vrtec», ki je bil moj prvi prijatelj. Vesela sem, kadar čujem na sprehodu kakega pedenj-možica ali pedenj-ženico, ki deklamira kako mojo pesem. Vesela, če mi kdo pove, da se je po mojem receptu pripravljena jed posrečila.

Odkod Vaš psevdonim?

Odkod moj psevdonim «Utva»? Zelo prozaična zadeva. Z bratom sva ugibala, kako in kaj, in brat je šegavo predlagal psevdonim «Goska». Nu, sem dejala, pa naj bo, samo bolj poetično se sliši Utva, in pri tem je ostalo.

Kako ostane človek vesel, mlad in zadovoljen?

Prepričan mora biti navzven, da ga vsi «na rokah nosijo», v resnici pa mora biti obratno.

Kaj pa molk žene v zakonu? Ali ni 36 karatno zlato?

Ah, kaj šel Molk je «šoba». Za zmenit' se je. Kako? — to je čisto individualna in osebna zadeva, ki se nikoli ne plakatira.

Kaj mislite o narodni dami?

Kaj mislim o narodni dami, narodni delavki? Občudujem jo, če je gospodinja in mati, še posebno, ker si zna utrgati čas in misli za javne zadeve. Veliko poklicanih, malo izvoljenih. Vsaka ni za to. Pripravljena mora biti marsikdaj na razočaranje in nevhvaležnost. In misli mi včasih uhajajo k «ptičkom brez gnezda».

Misli o ženi in domu? Ženska enakopravnost?

Pravo torišče žene je dom. Nikjer se ne more po mojem mnenju tako uspešno udeleževati, toliko koristiti narodu, kakor doma. Boj žene za enakopravnost je prinesel tok časa. Niso ga izzvale žene. Izzvala ga je potreba, ki sili ženo v življenjski boj izven doma. Ni žena kriva, kakor kdo trdi, gospodarske krize, ki jo sili, da mora zastavljati svoje moči tudi izven svojega poklica kot gospodinja, da prispeva s svojim služkom h gospodinjstvu. Mislim, da je malo žen, ki bi jih ne veselilo biti samo gospodinja in mati, ki bi tožile, da jim ne da gospodinjstvo in materinstvo dovolj zadoščenja in izživetja. Žena, ki je obenem gospodinja, mati in javna uslužbenka, živi dvojno življenje, je hitreje izčrpana, in trdim, da je žrtev dveh poklicev

žene navadno družina, ne služba. Toda dokler ne bo možu zasiguran v službi tolikšen dohodek, da bo lahko vsak svojemu stanu primerno mogel vzdrževati družino, se bo morala žena poleg njega pehati za zaslužkom. Čudno vsekakor, da se danes skuša uvesti celibat pri izobraženi ženi, ki je dovršila iste študije kakor moški, da bi se s tem nekako prisilila, da resignira na javno službo in ne odjeda kruha moškim, medtem ko za žene nižjih slojev, ki vkljub temu, da imajo po več otrok, nihče ne vpraša, ali je dobro in prav, da se peha izven doma za zaslužkom iz golega pomanjkanja, bodisi kot tovarniška delavka, postrežnica, itd. Le izobražen mož vidi v izobraženi ženi konkurenta, dasi je njegova nujna notranja potreba, da ima poleg sebe ženo, ki mu je tovariš, ki ga v vsem in vse razume, mu vse zaupa, ne da bi hotel to glasno priznati. Poleg tega pa mu mora biti obenem mati, gospodinja, varuhinja, kuharica, perica, likarica, šivilja — z eno besedo žena.

Življenjska pot gospe Utve vede, kakor vidimo, k jasnim razgledom poznega poletja. Tiho delavne žene, kakršna je ona, ne poznajo jubilejev in čiščenj. Človeške obraze pa slikamo opravič zato rajši v zenitu moči in stvariteljskega duha, kakor tedaj, ko počasi tonejo po hribu navzdol na zapadno stran.

Živim je namenjena pozornost stremečih, delo je orožje močnih, vedrost je nagrada resnično zadovoljnih in ljubezen otrok je delež dobrih.

Gospa Utva je dajala od vseh teh blagrov s polnimi rokami, a vedno na skrivaj. Zato je solnce nad njeno potjo manj vidno, a toplejše.

Tudi mi smo gospe Utvi hvaležni, da nam je vsaj malce odprla vratca v preprosto skrivnost — svoje sreče.

Ivo Peruzzi.

... Delati in delati ...

(Iz novega rodu Talije.)

Gdč. Mileva Boltarjeva, članica ljubljanske drame.

Naš ženski svet iz polpreteklosti je gledal na igralski stan z nekega opredeljenega malomeščanskega viška. Igralka? No, saj ne rečemo ... so dejali, saj je lepo pogledati v zimskih večerih vso to zabavno družbo ... Ampak — —? Dobro vzgojeno dekle je čakalo ob asistenci skrbne mamice na mladega doktorja ... Iz cerkve na promenado, malo liceja, družaben ples ... Mimo igralk je šla pred leti naša ljuba deklica iz pokojne Ljubljane z neko samozadovoljno zavestjo etično in družabno superiornega bitja ... Vedele niso, da igralec naše dobe težko dela.

Čas je zavihral v idilo mesta, Cankar je postal, da je umetnik človek poklica. Zmagal je

in izkropavel. Tudi stari igralski rod je umrl. Čitalniško diletantstvo in plehki patos »naravnih« igrancev se je umaknil mlademu rodu nadarjenih intelektualcev. Na svoj prapor so zapisali delo in študij. Autokritični nadzirajo svoj lastni razvoj, večno nezadovoljni s seboj iščejo s prežečo energijo svoj lastni duhovni obraz in močnih in popolnih voditeljev. In mnogo, mnogo morajo znati in več in več obzorja zahteva novi čas. Preko »razmer« in udobnosti stopajo na opasno pot ... Skoro bolešno poteka njihov razvoj.

Izmed članic današnjega dramskega ansambla je skoro neopaženo porastla v navedenem pravcu — gdč. Mileva Boltarjeva. Tiho in brez skokov ... Vedeli pa so vsi prijatelji gledališča, da se v njenih vlogah očituje silna volja in neizprosna borba z notranjo neosvobo-

Gdč. M. Boltarjeva z go. Marijo Vero (Luiza Holderlin) v odlični vlogi Angelike igre Maurica Rostanda: »Vest«. Režira Ciril Debevec.

jenostjo in neko trpko vdanostjo v položaj pisanih začetnih stvaritev.

Rodom iz Trsta je študirala v Ljubljani in pozneje v Zagrebu. Ljubezno nam je odpisala na naša vprašanja. Priobčujemo te odgovore, ker sami govorimo namesto nas.

Kaj Vas je privedlo na nevarno strmino odra?

Na oder me niso privedle nikakšne pobude niti vna-
nji dogodki. Že v rani mladosti sem čutila polno nečesa,
kar se je hotelo izraziti tudi naven.

Spominjam se, da sem v redkih trenutkih, ko sem
bila doma čisto sama, redno glasno recitirala pesmi ali
pela ali pa plesala. In ko sem pozneje videla prvo gle-
dališko predstavo, sem natančno vedela, kam pojde
moja pot. Toda živela sem v prilikah, ki so stavile vse
mogoče ovire, da nisem mogla uresničiti svojih strem-
ljenj. Končno se mi je vendarle posrečilo, da sem se po
maturi vpisala v igralsko šolo v Zagrebu. Že med štu-
dijem v tej šoli sem sodelovala pri raznih predstavah
v zagrebškem Narodnem gledališču. Ko sem absolvirala,
so me poslali v Ljubljano na gostovanje in s princeso
Eboli v «Don Carlosu» sem bila angažirana za Narodno
gledališče v Ljubljani. Tako se je začelo.

Kaj sodite o sodobnem gledališču?

Moje globoko prepričanje je, da gledališča ne bi
smela uprizarjati pretežno predstav, ki imajo edini na-
men, da občinstvo zabavajo. Čeprav je podoba, da
publika to zahteva in se na ta način rešuje materialna
kriza — jaz v to ne verjamem. Ta problem bi se po
mojem mnenju vendarle dal boljše rešiti. Teater je zame
predvsem resna umetnostna in (po Schillerju)
moralna, ne pa družabno-zabavna ustanova. S tem
je povedano vse.

Imate določeno pot za svoj razvoj?

Za sedaj je moj prvi in glavni namen: študiranje
vlog, poglobljanje v samo sebe, iskanje v notranjosti.
Vlogo hočem ustvariti iz notranjega doživetja, iz lastne
vsebine in iskati primerno vnanjo formo in izraza za to
doživetje. Vse to izkušam izražati brez vnanjih, poiska-
nih ali narejenih efektov, vse mora biti notranje, pristno,
doživeto in človeško.

Prav dobro se zavedam, da vsega tega še ne zmorem,
a prav zato se trudim in poizkušam, kajti edino v tem
smislu se hočem igralsko razvijati: v smeri od znotraj
naven. K temu cilju pripomorejo največ vloge z veliko
notranjo vsebino in režiserji, ki me v tej smeri morejo
pravilno podpirati in razvijati.

Vaše dosedanje in bodoče delo?

Do zdaj sem vedno igrala kar spontano iz sebe z
mladostnim zanosom brez dosti ugibanja in premišlje-
vanja. Šele v poslednjem času je nastal v mojem štu-
diju važen preokret. Pričelo se je premišljevanje, po-
globljanje v samo sebe, psihološko utemeljevanje vsake
najmanjše kretnje, besede, vsakega glasu in izraza. S
tem pa se je porodilo tudi neskončno delo. Danes se mi
zdi, da sploh ni važnejše vloge, ki bi mogla biti kdaj do
kraja dognana. Čim globlje segaš vanjo, tem več novih
tajn se ti odkriva, za vse moraš iskati in najti primeren
izraz in formo. In v tem poglobljanju in iskanju je delo
neskončno.

Moj najljubši repertoar je klasičen. V verzih sem se
že od nekdaj počutila bolj doma ko v prozi. Imam pa
zelo rada Ibsenove in Strindbergove drame, nasploh

drame težkega, močnega in elementarnega značaja. Od
dosedanjih vlog sem najrajša igrala Mirando v Shake-
speareovem «Viharju» in Vero v Hoffmannthalovem
«Slehniku».

Priznati pa moram, da do danes še nisem igrala niti
ene vloge, o kateri bi lahko trdila, da sem se v njej
resnično začutila, zaživela, razgibala iz vsega svojega
bistva. Upam, da mi delo s takimi vlogami prinese še
bodočnost...

Ali težko ustvarjate?

Delam zelo težko, ker ne najdem nikdar dovolj vna-
jnega tehničnega izraza za uresničenje podobe, ki jo
gledam z duševnimi očmi. Razlike med mojim ustvar-
janjem in likom, ki ga vidim v duhu dovršenega pred-
seboj, je tako velika, da sama s seboj nisem in tudi
nikdar ne morem biti zadovoljna. Vem, kako bi moralo
biti, a vendar tega ne ustvarim. Na tem trpim pri štu-
diju vsake nove vloge. Mislim pa, da se godi prav isto
vsakemu igralcu, posebno pa začetniku.

Kdo je Vaš režiser?

Moj režiser je oni, ki me razume in pozna moje
vzbujene in nevzbujene sposobnosti ter zna z menoj pri-
merno ravnati in kateremu jaz v gledaliških stvareh
brezpogojno zaupam in verjamem. Tisti, ki sam po-
grunta, kakšne vloge so zame in za moj razvoj, kakšne
ustrezajo moji osebnosti in moji čudi. Tisti, ki vkljub
moji mladosti in začetniški nerodnosti najde način, da
mi pomaga premagati lastne ovire in me na ta način
vodi tako, da pridem do stavljenega cilja.

Kdaj je Vaši notranjosti kot igralki zadoščeno?

Moji notranjosti še ni bilo zadoščeno. Vedno čutim,
da nisem niti izdaleka ustvarila tega, kar bi rada ustva-
rila, in v tem je moje večno nezadovoljstvo. Bolje se
bom počutila šele tedaj, ko ne bom več tako uklenjena
kakor sem do zdaj in bom lažje premagovala razne
velike in male, notranje in vnanje ovire, ki ne dopuste,
da se vlogi povsem predam in zaživim odnosno polno
zaigram.

Vaš sklep?

Moj sklep je delati in delati neglede na vse, kar
prinese zasebno in poklicno življenje. Mene ne sme prav-
nič zmotiti. Jaz verujem vase in v resničnost vsega, po-
čemer stremim. Za zdaj sem še optimistka in upam, da
bom tudi ostala, čeravno sem tudi že jaz opazila in za-
čutila, kaj so to: razmere...

*Naj bi to mlado in silno vero ne omajalo živ-
ljenje s svojimi apokrifičnimi zavinki...
Zglednega poguma je dovolj. Ivo Peruzzi.*

Pogumne služkinje

«Poleg zneska 200 funtov, ki jih mora dobivati
Marija Garnett do svoje smrti kot življensko
rento, ji določim še 1000 funtov v znak svoje po-
sebne hvaležnosti za zvestobo, ki mi jo je izkazala
tedaj, ko so me zapustili vsi moji prijatelji!»

Nekako tako se je glasila oporoka bogatega an-
glškega bankirja Millerja iz Londona. Stanoval
je v svoji vili na severni strani mesta. Vsak dan
je igral na borzi. Sreča ga je nepričakovano za-
pustila. Neki večer se je vrnil domov uničen in
bled kakor smrt. Bil je popolnoma ob vse. Trgovci
v sosesčini so nekaj zvedeli. Takoj so ga pričeli
siliti, naj jim plača, kar jim je dolžan.

Roma Ottova iz Žalca.

Tudi služkinja je zvedela, da je njen gospodar v stiskah. Imela je okoli dve sto funtov prihranjenega denarja. Z ginjaivimi besedami jih je ponudila gospodarju in ga prosila, naj si z njimi pomaga, če si more.

«Če jih vzamem, moram z njimi spet špekulirati, in lahko se zgodi, da jih izgubim», ji je omenil Miller.

«Le jih izgubite, če ni drugače! Jaz sem storila, kar sem mogla», je odvrnila zvesta duša. Takoj je pa pripomnila: «Sicer pa dobro vem, da jih ne boste izgubili!»

Vzpodbudila ga je. Šel je na borzo. Res ni denarja izgubil. Sreča se mu je spet nasmehnila.

Vodiškov Janezek iz Višnje gore.

Spremljevala ga je odslej do konca. Zabogatel je. Svoje služkinje in njene dobrote pa ni nikoli pozabil.

*

Marjeta Evans iz Kardiffa se je šla izprehajati s svojo triletno varovanko. Naenkrat je začula na nekem oglu krike:

«Stekel pes! Stekel pes!»

Res ji je dirjal nasproti velik pes. Potegnila je otroka k sebi. Zavarovala ga je s svojim telesom. Čez roko si je vrgla ogrinjačo. Skočila je k psu in mu ponudila roko. Z drugo roko ga je pa popadla za vrat.

Pes je šavsnil po oviti roki. Isti hip je nekdo prišel, ki je s krepkim udarcem psa ubil.

Vsi ljudje so jo občudovali in blagorovali gospodarja, ki ima takšno služkinjo.

Prva žena, ki je dosegla akademski naslov, je bila najbrže beneška plemkinja Helena Lukrecija Cornarova. Želela je biti doktorica teologije, toda prošnja ji je bila zavrnjena; promovirana pa je bila, ko je štela 32 let, za doktorico filozofije dne 25. julija 1678. leta v cerkvi sv. Justina v Padovi. Čeprav je bila zelo inteligentna in je imela tudi javna predavanja o rimskem pravu, si lahko mislimo, kako se je morala boriti proti predsodkom tedanje dobe, če pomislimo, da je bil promoviran na isti univerzi znani pustolovec Jakob Casanova, ko je imel 16 let. Tudi pri predavanjih je morala govoriti za zaveso, ki jo je ločila od poslušalcev, da je poslušalci niso videli.

Marija Geatani Agnesijeva je bila prva profesorica matematike. Imenovana je bila leta 1750. na univerzi v Bologni.

Nedavno je umrla v Varšavi Jadwiga Jaholkowska, znana poljska učiteljica in socialna delavka. Več let je uspešno in požrtvovalno delovala med poljskimi izseljenci v Južni Braziliji.

V Pragi je umrla znana češka pisateljica — humoristka Jarmila Haškova, žena avtorja znane vojaške povesti «Dobri vojak Švejk», ki je prevedena tudi v slovenščino. Jarmila Haškova spada med one redke pisateljice, ki imajo velik dar humorja. Zapletljaje iz vsakdanjega življenja je pogodila vedno tako pristrčno, osmešiti je znala prav tako odkritosrčno sebe kakor katero drugo svojo «žrtev». Njene številne povesti in podlistki so polni toplega humorja, ki ni tako oster, da bi žalil, pač pa vedno neprisiljen in naraven. Ta njen prirojeni neizčrpni humor ji je bil pa tudi velika opora v življenju, ki je bilo, odkar se je seznanila z Jaroslavom Haškom, dolga veriga trpljenja. Poročila se je z njim proti volji svojih staršev in živela z njim pravo bohemsko življenje, ki je bilo bolj tragično kakor veselo. Ko sta se pa prostovoljno razšla, se je popolnoma posvetila vzgoji svojega sinčka in svojemu poklicu.

RAZPIS VELIKIH NAGRAD ZA ODGOVOR NA VPRAŠANJE:

Kaj je meni Žena in dom?

I. DARILLO
SPALNICA
18.000 DIN

NAGRADE ZA ŠEST VRSTIC.

Vedno poudarjamo, da Vam «Žena in dom» prinaša gmotne koristi. Čitateljice dobe v «Ženi in domu» dobre nasvete, poučen odgovor na vsako vprašanje, praktičen pouk o gospodinjstvu, kuhi, šivanju, ročnih delih, vzgoji, tolažbo v nesreči in drugo.

Sedaj bi pa radi izvedeli od vseh naročnic, za kaj jim je list «Žena in dom» potreben.

Zato Vas prosimo, vprašajte se tole:

Kaj je meni „ŽENA IN DOM“?

Najprej se moramo vprašati: Kaj čutimo v svoji notranjosti do «Žene in doma»? Torej, ali mi «Žena in dom» nudi tudi kaj za srce in dušo ali imam od lista samo gmotne koristi. Ali mi je «Žena in dom» tudi po srcu blizu? Ali jo težko pričakujem in zakaj? Poglobiti se moram torej v to vprašanje, da dobim res pravi odgovor. Gre za to, da na svoj način povedo, kakšna je njih srčna vez z «Ženo in domom».

Preprosta žena naj pove z domačo besedo, kaj ji je «Žena in dom». Izobraženka naj pošlje svoj odgovor v lepem slogu, pesnica v verzih, umetnica v sliki, amaterka v fotografiji.

Tudi Vaša mama, Vaš mož, Vaša sestra, Vaš brat ali Vaša prijateljica se lahko udeleži tega nagradnega vprašanja.

VI. DARILLO
8 KASET
„ELIDA“

VSAKA NAJ ODGOVORI PO SVOJEI

Nobena naj ne misli, da bi ne mogla dobiti primerne odgovora. Ne gre za izbrane besede. Hočemo predvsem pristrčne odgovore. Izražena naj bo lepa misel.

Za svoj trud dobite nagrado. Nagrado Vam pošljemo tudi tedaj, če bo odgovor slab.

Pogoji za nagrade so tile:

1. Razpis pričenja od božičnega dne dalje.
2. Odgovor na vprašanje: Kaj je meni «Žena in dom» je poslati najkasneje do 3. marca 1932. Za odgovor se sme uporabiti samo dopisnica, ki je priložena tej številki.
3. Odgovor naj bo kratek. Več kakor šest vrstic ne sme imeti.
4. Odgovori so last «Žene in doma», ki ima pravico, da jih objavi.
5. Odgovor se v nobenem primeru ne vrne.
6. Uredništvo ali za to določeni odbor izbere štiri-deset ali več najboljših odgovorov. Ti odgovori se objavijo brez imen tistih, ki so jih poslale. Vsak izbran odgovor dobi svojo številko.
7. Čitateljice bodo potem odločile, kateri odgovor je izmed izbranih 40 najboljših.
8. To bodo storile na tale način: Četrta številka bo priložena dopisnica, ki bo imela 40 ali več števil. Naročnica bo prečtala številko odgovora, ki bo po njenem mnenju najboljši. Dopisnico bo morala podpisati in odposlati do 15. aprila 1932.
9. Tista, ki bo dobila največ prečrtanih števil, dobi prvo nagrado. Naslednja drugo, potem tretjo itd.
10. Rešitev bo objavljena v peti ali šesti številki.
11. Odločitev se ne bo mogla izpodbijati.
12. Vse, ki se udeleže razpisa tekmovanja, sprejmejo razpisane pogoje.
13. Vsaka se obveže, da pošlje svojo fotografijo, če bo izbrana pri glavnih nagradah.
14. Pogoji je, da ima vsaka naročnica, ki se udeleži tekmovanja, plačano do 3. marca 1932 vseletno naročnino za list, priloge in pet knjig v znesku Din 105.—. Ta znesek lahko plača v dveh ali treh obrokih, to je do 3. januarja 1932 Din 42.—, do 3. februarja 1932 Din 35.— in do 3. marca 1932 Din 30.—.

15. Nagrade:

Vsaka naročnica brez izjeme, bodisi da pošlje slab ali dober odgovor, dobi kot nagrado za svoj trud knjigo «Sreča je v tebi». Prodajna cena knjige je Din 50.—. Tiskana je na finem brezlesnem antičnem papirju. Knjigo pa dobi le tedaj, če pošlje prvi odgovor do 3. marca 1932 in drugi odgovor, ki je označen v točki 8, do 15. aprila 1932.

16. Knjige se bodo dobile dne 1. maja, glavne nagrade pa po končni odločitvi, najkasneje pa dne 1. julija 1932. Poštnino oziroma tovarnino plačajo nagrajenke.

Kakor vidite, letos ne bo odločal žreb, torej srečni slučaj, katere dobe glavne nagrade, temveč bodo odločile o tem naročnice same.

Vredno je, da se potrudite s svojim odgovorom na vprašanje «Kaj je meni Žena in dom?» ker se prav lahko zgodi, da bodo naročnice prav Vam odmenile bogato spalnico. Sicer se pa že zaradi knjige «Sreča je v tebi» izplača, da pošljete svoj odgovor. S knjigo ne boste zadovoljni samo Vi, ampak bo knjige vesel vsak, ki jo bo dobil v roke in čital.

Torej: «Sreča je v tebi» — preizkusi jo!

Glavne nagrade so tele:

Darilo konzorcija «ŽENE IN DOMA». Spalnica, kakršno vidite na levi sliki. Je odličen izdelek tvrdke ANTONA ZALOKARJA iz št. Vida pri Ljubljani. Narejena je iz afriške breze. Obstoji iz tridelne omare, psihe, dveh postelj, dveh posteljnih omari, mizice in dveh stolčkov. Vrednost Din 18.000.—.

Brušeno ogledalo in brušena stekla je darovala tvrdke «KRISTAL» d. d., Maribor, ki ima svojo podružnico tudi v Ljubljani, Medvedova cesta št. 38. Blazini za dva stolčka je darovala tapetniška tvrdka A. SITAR, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Darilo uredništva «ŽENE IN DOMA». Tridnevna avtomobilska vožnja v spremstvu urednice iz kraja, kjer stanuje obdarovalka, v Benetke in nazaj.

Darilo tvrdke «ETA», d. z. o. z. v Kamniku. 8 zabojčkov različnih sadnih konzerv (marmelade, kumarice, gobice, brusnice, gorčice) za osem odgovorov. Vrednost Din 1200.—.

Darilo KNJIGOVEZNICE DELNISKE TISKARNE, d. d., Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10. 5 albumov slik naših pokrajin za pet izbranih odgovorov. Vrednost Din 1000.—.

Darilo svetovnoznane tvrdke «AGFA-PHOTO» v Berlinu. 1 Agfa Standard-kamera za ploščo 65/9 in film 6/9 z Agfa-Trilinear Anastigmat F:4. 5. Vrednost Din 950.—.

Darilo tvrdke
«Jugomerkator»,
lastnik
Alojzij
Pintar,
Ljubljana,
Tavčarjeva
ulica št. 4

Darilo tvrdke «JUGOMERKATOR», lastnik ALOJZIJ PINTAR, Ljubljana-Beograd. 1 karlsbadski jedilni in kavni servis, obstoječ iz 47 kosov za 6 oseb. Vrednost Din 850.—.

Darilo uprave «ŽENE IN DOMA». Tri velike «ELIDA» kasete in pet manjših «ELIDA» kaset za osem izbranih odgovorov.

Darilo tvrdke B. PAUER, d. z. o. z., tvornica keksov, vafelnov in čajnega peciva, Ljubljana-Šiška. 2 kartona finih keksov in čajnega peciva, za dva odgovora. Vrednost Din 800.—.

Darilo MESTNE PLINARNE v Ljubljani. Plinski štedilnik na dva plamena. Vrednost Din 495.—.

Darilo tvrdke «TEA IMPORT», d. z. o. z., Ljubljana, Večna pot št. 15. 1 doza «Buddha»-čaja, carska mešanica. Vrednost Din 500.—.

Darilo tvrdke «PROJA», d. z. o. z., Ljubljana, Aškerčeva ulica št. 3. Fine kavne mešanice lastnega izdelka. Vrednost Din 410.—.

Darilo tvrdke J. GOREC, d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta (v palači Ljubljanske kreditne banke). Šmuci, stremena z gumasto ploščo, palice, Tonkin in maža. Vrednost Din 400.—.

Darilo drogerije GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Štiri «Lavendel» garniture za štiri odgovore. Vrednost

Darilo tvrdke A. & E. SKABERNE, Ljubljana, Stari trg. Linolej 2×150m. Vrednost Din 250.—.

Darilo tvrdke STANE VIDMAR, Jugoslovanska tvornica dežnikov v Ljubljani, Pred škofijo. Damski dežnik, Vrednost Din 200.—.

II. NAGRADA

Darilo drogerije GREGORIČ v Ljubljani, Prešernova ulica

Darilo tvrdke «ELEKTROINDUSTRIJA» d. d., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13. Prvovrsten likalnik s kompletno priključno garnituro za tok po izbi. Vrednost Din 200.—.

Darilo tvrdke «FRUŠKOGORAC», Novi Sad. Zastopstvo: A. Pintar, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 14. Steklenica penetnega vina «Fruskgorac», sladak, Bermet, Mirisavka. Vrednost Din 170.—.

Darilo tvrdke F. ZORN, d. z. o. z., Ljubljana VII, Lepodvorska ulica št. 23. Damski kovčeg (pravi Lehna Vulkan) havana barve. Vrednost Din 120.—.

Darilo založbe «ŽENE IN DOMA». 15.000 knjig «Sreča je v tebi» za 15.000 odgovorov.

VSAKA DOBI DARILLO

15000 KNJIG
«Sreča je v tebi»
za 15000 naročnic

ODLIKANICE

ZA

BOŽIČNE PRAZNIKE!

Ko pride božični večer, kaj radi obdarujemo tiste, ki so nam pri srcu. Toda vse, kar si izberemo, je tako drago, in še ni kaj pokazati. Najlepše je tisto darilo, ki ga same napravimo. Danes prilagamo posebno prilogo «odlikanico», s katere pretiskate vzorec ročnega dela. To napravite na tale način: Napnite blago gladko na likalno desko in položite odlikanico na blago, da bo barvna stran na blagu. Pazite pa, da se odlikanica ne premakne. Likalnik dobro segrejte; če je likalnik premalo vroč, se vzorec ne odtisne, če je pa preveč razbeljen, se papir lahko zažge. Da ne boste kaj pokvarili, napravite poizkus na koščku platna z vzorcem, ki je na odlikanici v levem kotu zgoraj.

Likalnik močno pritisnite, kolikor morete, na odlikanico. Ne smete pa likati sem in tja kakor pri običajnem likanju. Na odlikanici vidite, kaj lahko vse napravite. Za delo, ki ste si ga izbrali, morate vzorce iz odlikanice izrezati in porazdeliti po blagu. Vzorec predstavlja narodni motiv, namenjen za blazino (a) ali prtiček (b, c), zastor (d), kaseto (e) i. dr. Izdela se s svilo v pločatem vbodu na drap ali sivo sirovo svilo. Volana pri blazini naj bo rdeča ali zelena. Vzorec se lahko naredi tudi v stebričastem vbo-

du, in sicer: cvet in srce z rdečo, vse drugo pa z modro prejico. Dela se na platno ali drugo blago. Želimo, da se Vam delo posreči, da boste Vi in obdarovanka zadovoljni. Take odlikanice bomo priložili vsako leto štirikrat, seveda če bodo naročnice o pravem času poravnale naročnino.

Tistim, ki hočejo izdelati vso ali več garnitur, ena odlikanica ne bo zadostovala. Odlikanico lahko odlikate samo enkrat. Če potrebujete več odlikanic, pošljite štiri dinarje v znamkah, da Vam pošljemo še en izvod.

Ne pozabite likalnik močno pritisniti.

Pri blagu za kostum ali plašč ne smemo nikdar hraniti. Kostum iz dobrega blaga in lepo sešit se lahko nosi več let in je vedno čeden. Tudi žamet se mora kupiti vedno prvovrsten, kajti res lep in trpežen je samo svileni žamet. Bombažasti žamet je lep samo v kosu, sicer se pa na njem pozna vsaka malenkost, pa tudi odrgne in ogoli se hitro. Nepotrebno pa je kupovati drago modno blago za letne obleke, ki se nosijo navadno samo eno sezono. Pametneje je kupiti zato dve obleki, ki tudi vzdržita celo sezono, saj se dobe tudi cenejše vrste letnega blaga z zelo ličnimi vzorčki. Še celo za plesne obleke ni potreba kupovati vedno najdražje svile ali čipk, saj se mora dostikrat posebno pri čipkah plačati le modni vzorec. Navadno je plesna obleka kompliciranega kroja, tako da se le redkokdaj lahko prešije, ker je blago razrezano. Sedaj se dobi že prav lepa umetna svila in razni krepki v vseh mod-

nih barvah, ki ravno tako lepo padejo in se nabirajo kakor prava svila. Njih največja dobra lastnost je pa ta, da so znatno cenejši kakor prava svila in se na prvi pogled ne ločijo od nje.

Nekdanji nedeljski predpasniki niso sicer v modi, vendar pa je zlasti za serviranje prav prijazen bel predpasnik, prepasan čez temno obleko. Tak predpasnik se sešije iz batista, tenkega šifona ali pa iz pikčastega mula. Če se pa sestavi iz gladkega in pikčastega ali črtastega batista, je seveda še bolj čeden. Predpasnik za serviranje je krajši in ožji in bolj okrašen kakor navadni delovni predpasnik. Okrasi se s čipkastim vložkom, nabori, obrobo ali pošitimi progami.

Spalna srajca, ki jo je zadnji čas izpodrinila pižama, se zopet nosi. Večina modelov spalnih srajc, ki so v modnih časopisih, ima videz obleke, nekatere so pa iz tako lepega blaga in bogato okrašene z vezanjem, tilom in čipkami, da bi jih lahko zamenjali s plesnimi oblekami. Če izberemo preprost kraj in vzamemo namesto drage svile batista ali druge vrste modno blago za perilo, si lahko naredimo preprosto in prav lično spalno srajco. S spalno srajco pa se je vrnila tudi naša stara znanka, nočna jopica, ki se obleče čez spalno srajco. Ta jopica je iz enakega blaga kakor srajca ali pa iz drugobarvnega, za pozimi pa iz mehke flanele ali barhenta. Posebno praktična je za časa bolezni, če je treba ostati ves dan v postelji.

Nobena juha se ne sne tako vroča, kakor se skuha. Tudi modne pretiranosti, ki pretresejo modni svet v začetku vsake sezone, povzročijo navadno manjše izpremembe, kakor jih napovedujejo. Uveljavi se pač marsikak modni detajl, modna barva in modno blago, modna smer pa se ne preukrene kar na določeni dan, s katerim je napovedan začetek pomladi, poletja, jeseni in zime. Razvija se počasi, obdrži precej stvari od prošle sezone in sprejema dopolnila iz nove. Če pogledamo letošnjo zimsko modo, vidimo, da je prav za prav nadaljevanje pomladanske in da prinaša v bistvu samo malo izprememb. Kaj je najbolj moderno, je težko reči, kajti moda pušča prostost v izbi, pariški saloni pa splošno priporočajo damam, naj se oblačijo po svojem okusu, izbere naj si to, kar jim ugaja in pristaja, in naj se ne dajo premotiti od modnih novosti. Praktična reč, ki se je letos zopet pojavila in tudi uveljavila, je volnena obleka. Ta obleka je za vsako praktično ženo, kajti če je sešita iz dobrega blaga, se ne mečka in ostane dolgo čedna. Okrasi se s svetlo garnituro, ki vedno povzdigne celotni videz. Za tiste pa, ki nimajo rade svetlih garnitur, so angleške plaščene obleke, ki se lahko nosijo vse leto. Spomladi in jeseni se dopolni z lisico ali kožuho-vinastim šalom. Če se ob hladnih dneh obleče čeznjo jopič iz enakega ali drugobarnvega blaga, nadomešča kostum, pozimi se pa lahko obleče tudi pod plašč ali kožuho-vinasti jopič. Na obleko iz zelene ali črne volne se lepo poda siv kožuh, na drap obleko pa rjav. Volnena obleka je nekakšen temelj garderobe in za skromno ženo oblačilo za podnevi. Brez dvoma je to najprimernejša obleka tudi za pisarno. Za tako obleko pa moramo kupiti vedno dobro blago, bolje je, če imamo eno lepo in solidno obleko kakor pa tri slabe, ki jih je treba vedno likati. Nekoliko drugačni, kakor so bili doslej, so letos vratni izrezki in ovratniki. Moda se ne zadovoljuje z malim belim ovratnikom, ki brez njega doslej ni smela biti nobena obleka. Nadomestila ga je s sedlom iz volnene čipke, izkvačkane na roko, in pa s kvačkanim ovratnikom. Poda se na enobarvno obleko, bodisi svilen ali volneno. Ni treba, da bi bila ovratnik ali sedlo svetlobarvna in tudi ne enobarvna, saj se dobi volna v vseh tudi najnežnejših pastelnih barvah. Na volneno obleko se kaj lepo poda sedlo ali ovratnik v barvi slonove kosti. Lepo pa se kombinira siva s svetlomodro, siva z rožasto, rožasta z modro, rjava pa z rumeno. Iz enake volne kakor je ovratnik se izkvačka tudi pas, toda ne preširok. Tudi s kožuho-vinastim ovratnikom, zapestniki in pasom so okrašene volnene obleke. Seveda je zato primerna samo kratkodlaka kožuho-vina. Pulover, sviter ali telovnik je še vedno skoraj neizogiben v

damski garderobi. Kroj se seveda prilagodi ostali modi, kajti pod priležne plašče in kostume se ne more nositi dolg žemper z velikim ovratnikom. Najbolj moderni so na roko pleteni priležni telovniki, ki segajo samo do pasu in se nosijo čez angleške bluze, ki so zatak-njene za pas krila. Zapevja se na štiri ali na šest gumbov in ima reverje. Pleten je cisto gladko iz eno-barvne ali melirane volne. Tak telovnik se nosi samo h kostumu ali pa pod plašč h gladkemu angleškemu krilu. Namesto svilenih bluz se nosijo bluze, sešite iz volnene pletenine. Videti so na prvi pogled kakor žemper, vendar so bolj prijetne, ker so sešite po meri.

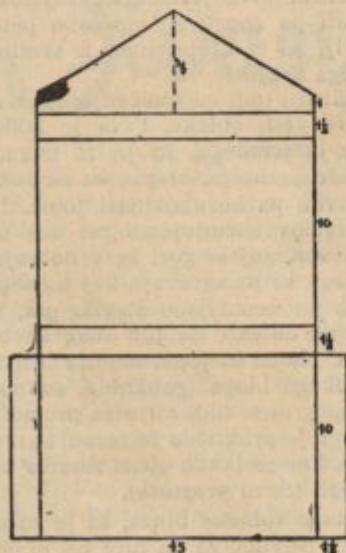
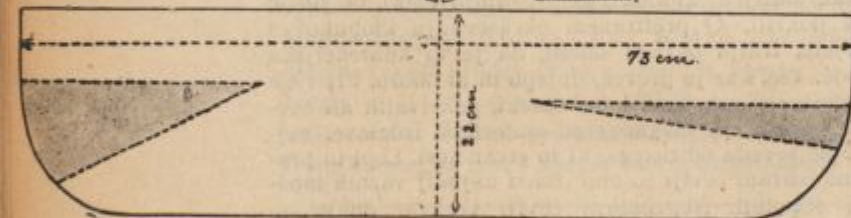
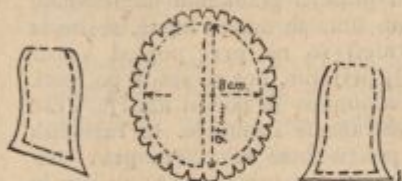
Velika moda malih klobukov se počasi umirja. Prve «originalnosti» in pretiranosti izginjajo. Iz različnih konicastih in zvitih pokrival se razvijajo prav pri-jazni, umirjeni klobuki, ki pristojajo vsaki, če jih le zna pokriti. O pretiranem okraševanju klobukov s perjem, trdijo pariški saloni, da je to konfekcijska moda. Vse, kar je preveč, ni lepo in ni dobro. Pri vseh modnih stvarih, bodisi pri obleki, pokrivalih ali čev-ljih, je odvisna eleganca od materiala, izdelave, naj-več pa seveda od tistega, ki to stvar nosi. Lepi in pra-vilno izbrani čevlji so eno izmed najbolj važnih mod-nih dopolnil. Neprimerni čevlji večkrat pokvarijo celotni videz. Za dopoldan se nosijo h kostumu, ko-žuho-vinastemu jopiču ali plašču čevlji z nižjo peto z jermenekom iz temnega enobarvnega usnja, h kožuhu ali popoldanskemu plašču čevlji z napol nizko ali visoko peto iz krokodilovega usnja ali pa čevlji iz črnega usnja ševro, kombiniranega s črnosivim mar-tinčkom. Dobe se izrezani brez jermenčka z visoko ozko peto (špansko) ali pa zaprti s francosko peto. Najnovejši plesni čevlji so iz krepdešina, k svetlim toaletam pa iz srebrnega usnja ševro.

Cas je, da začnemo misliti tudi na smučanje. Pri tem sportu razločujemo dve vrsti obleke. Prva je lahko zelo elegantna: hlače iz temnega, to je iz temno-modrega, rjavega ali sivega blaga, eleganten na roko pleten pulover, za povrh pa kožuho-vinasti jopič. Te vrste smučarskih kostumov občudujemo pri nas na travniku pri vezbanju v Kranjski gori in v Bohinju. Tisti pa, posebno novinci, ki nameravajo kaj hujšega in že naprej računajo na neomejeno število pik, si morajo pripraviti takšno obleko, da jim sneg ne bo mogel izlepa do živega. Hlače in jopič morata biti iz gostega, močnega, gladkega blaga (gabarden, sukno), katerega se ne prime sneg in se tudi hitro ne premoči. Kostum iz modrega blaga je praktičen že zaradi barve, posebno za daljše ture, ker se lahko opazi smučar na belem snegu tudi v megli (če ni pregosta).

Za na travnik zadostuje volnena bluza, ki je zdr-gnjena v pasu s prožnim trakom, za na ture pa je po-

a tiste, ki si rade poizkušajo same narediti modne barete, prinašamo kroj in liko preprostega bareta iz klobučinastega blaga. Ta baret se dela na ta način akor otroška čepica. Na podolgovati del ($8 \times 9\frac{1}{2}$) se prišije ravni večji del (22×72), ki ima na vsaki strani po en posnetek. Ta del se mora enakomerno abirati in lepo prišiti na ovalni del. Sešiti baret se pokrije in se na glavi naravajo gube ob strani, ki se potem od leve strani zašijejo, zadaj pa se pritrdi petljica iz istega blaga, kakor je baret, ali pa se pripne modna zaponka.

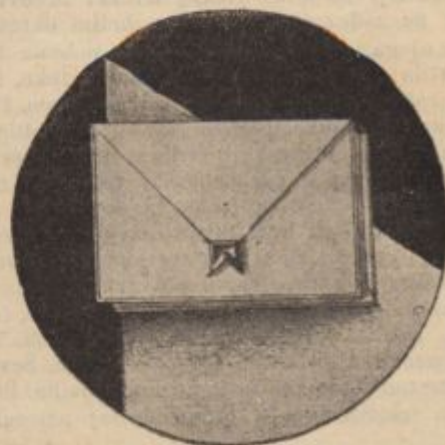

treben jopič iz dobrega volnenega blaga, ki ga veter tako hitro ne prepriha in ki je podaljššan do bokov, zapet pa visoko k vratu. Ovratnik mora biti mehak, da ne obdrigne vratu. Na jopiču si naredimo znotraj naramnice, ki so pritrjene pod ovratnikom in na obeh stranskih šivih pod rokavom. Kadar nam je vroče, ga odpnemo, staknemo rokave, in jopič visi na hrbtu kakor oprtnik, kar je bolj prikladno, kakor če ga zatikamo za pas. Za pas se zatakne samo šal, pri rokavicah se pa naredi zanke, skozi katere se potegne pas. Če rokavice samo zatikamo za pas, se pri vednem gibanju kaj rade izmuznejo na tla. Kako žalostno je videti v belem snegu zmuzlo rokavico, čisto samo, ko jo podi veter tako brezobzirno naokrog. Tudi na jopiču moramo narediti na stranskih šivih zanke, skozi katere potegnemo pas, ki se sicer tudi rad kje pozabi. Žepi, zaprti s patentnim zapiranjem, so bolj praktični kakor pa žepi, zapeti z gumbi. Iz njih se nič ne strese, pa tudi sneg se ne nabira vanje. Za vozni listek in denar naredimo na jopiču poseben žepek, ki pa mora biti zaprt s patentnim zapiranjem. Hlače morajo biti dosti dolge in široke, zdi se mi, da je zelo praktično, če so hlačnice spodaj nabrane in všite v štiri do šest centimetrov visok pas (zapestnik), ki se potegne čez čevlje in zapne z gumbi ali pa zdrgne na zunanji strani. Pas (zapestnik) mora biti tesen, ker nadomešča ovojke, ki se včasih tako rade odvežejo. Spredaj prišijemo od znotraj na pas kaveljček, ki ga zapnemo za jermen od čevlja, tako da pas ne zleze navzgor. O perilu, pulovrih, rokavicah in drugih smučarskih potrebščinah pa drugič.

Torbico si sami napravite

Ker si vsaka varčna gospodinja rada prihrani nepotrebne izdatke, prinašamo vzorec in opis lične torbice, ki si jo lahko sama doma napravi. Tako torbico poizkusimo napraviti najprej iz čisto navadnega blaga, in šele če se nam dobro posreči, jo sešijemo iz boljšega blaga, svile, usnja, deftina, klobučine, kar se pač najlepše poda k jesenskemu plašču ali kostumu.

Prej pa si moramo seveda določiti velikost in napraviti kroj, potem šele vrezemo obliko iz belega organtina. Na organtin položimo nato tenko plast bele vate, ki jo zopet pokrijemo z mehko, gosto tkanino, nakar vse skupaj redko prešijemo, da se vata ne grbanči, in šele preko tega nalepimo blago, ki ga imamo pripravljenega za torbico. Za lepljenje je najboljši pelikanol, ker ne udari skoz blago. Torbico ob straneh lahko zlepimo ali pa jo damo sedlarju, da nam jo sešije. Take torbice se dajo kaj lepo okrasiti z vezeninami ali pa s slikarjimi.

Lepi vzorci zimskih plaščev

Popoldanski plašč iz volnenega ripsa. Ovratnik v obliki šala in zapestniki so iz srebrne lisice. — Promenadni plašč iz lahkega sukna z velikim ovratnikom iz bobrovine. — Modni plašč iz temnomodrega volnenega blaga. Veliki ovratnik in našitek na rokavu sta iz bizama. — Popoldanski plašč iz črnega velurja. Ovratnik v obliki šala in našitek na rokavu sta iz polarne lisice. — Popoldanski plašč iz temnomodrega sukna, bogato okrašen z astrahanom.

ZA DOMA

IN ZA POSET

Popoldanska obleka iz svilenege žameta, okrašena z belim soilenim plastronom.

Popoldanska obleka iz lahkega volnenega krepa. Ovratin pas sta iz rožastega krepsatena.

Leva zgornja slika:

Preprosta domača obleka iz enobarvne flanele, okrašena z zapestniki. — Obleka iz vzorčastega barhenta. Stranski vstavljene deli so zvončasti. Ovratin, žabo in zapestniki so iz pikeja. — Predpasnik iz kretona, okrašen z enobarvno obrobo.

Leva spodnja slika:

Jutrnja oblekica iz belega platna, okrašena z zankanimi zobci. Pižama iz svetlomodre flanele ali pralne svile s svetlim vštikom, ovratinom in petljicami.

Za mlade gospodične

Obleka iz gladkega volnenega blaga. Ovratnik in zapestniki so iz svetle svile.

Obleka iz temnomodrega svilenega žameta, okrašena s steklenimi gumbi.

Otroški plašček iz svetlega sukna.

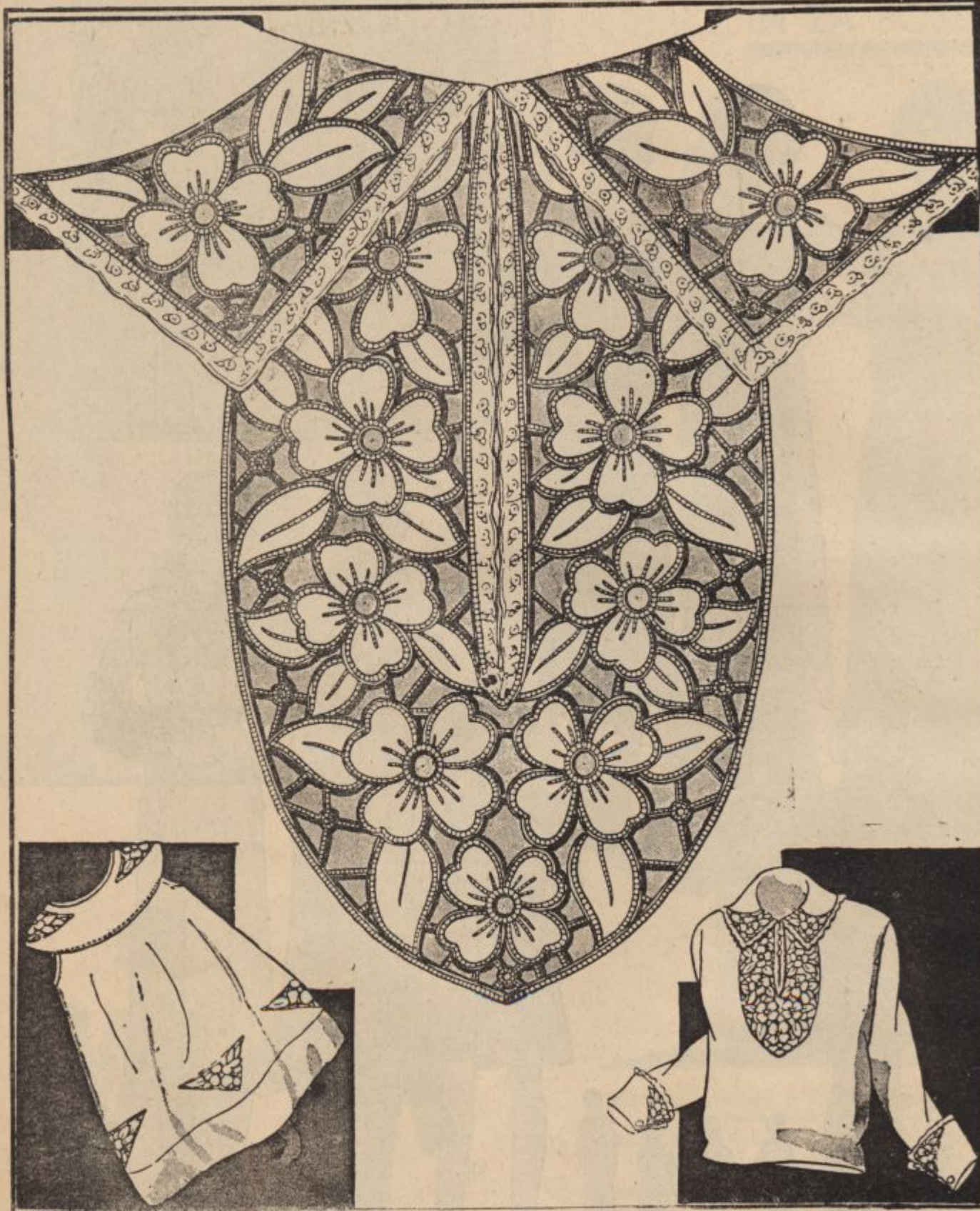
Otroška oblekica iz belega pikeja.

Plašček za sedemletne punčke, sešit iz volnenega velurja ali ripsa. Žepi so našiti.

Sportni plašč iz sivga ševioata. Pas je usnjen, žepi so našiti.

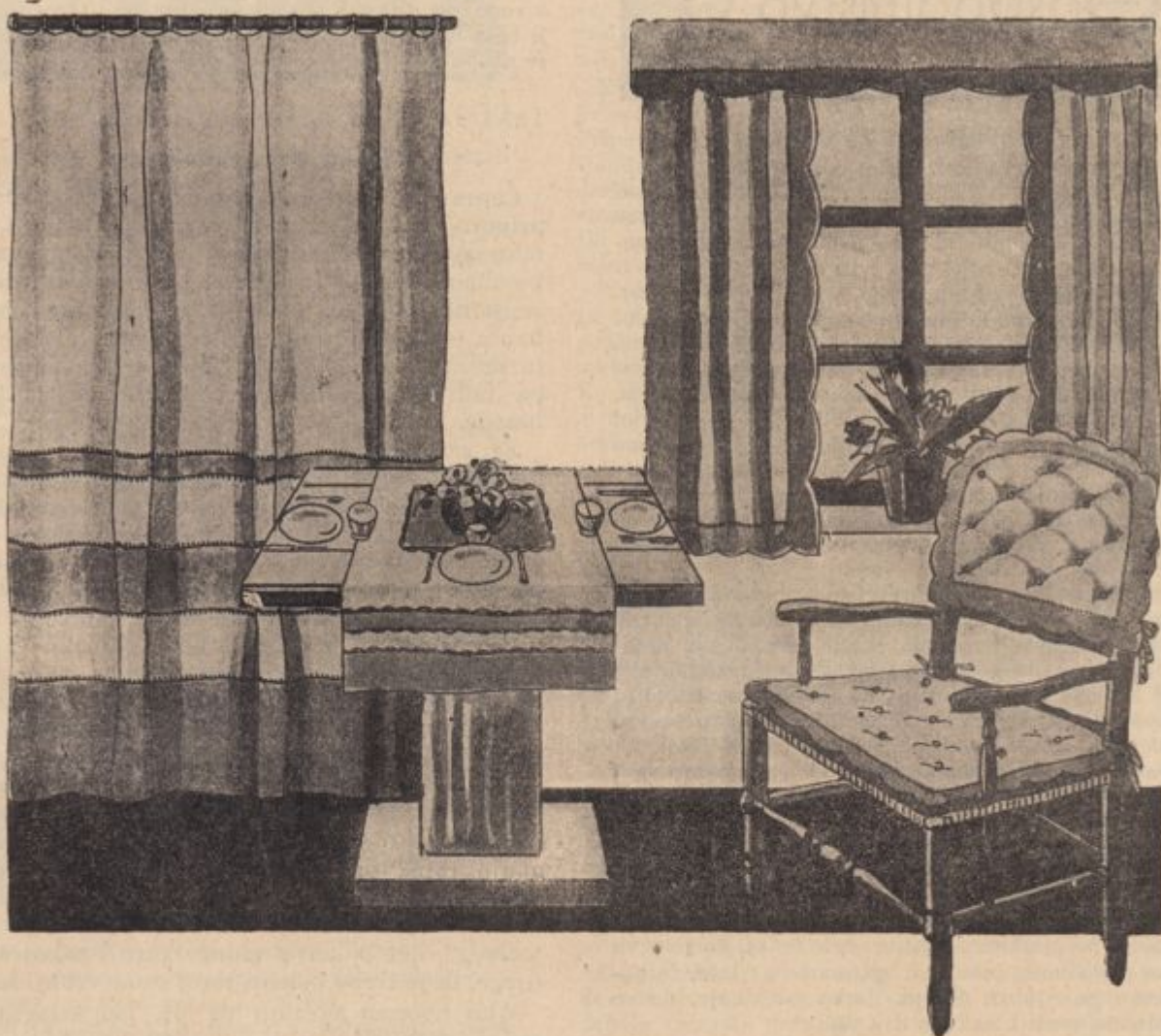
Zimski plašč iz temnega volnenega velurja. Ovratnik in zapestniki so iz kratkodlake kožuhov'ne.

Z majhnimi stroški si napravite krasno bluzo

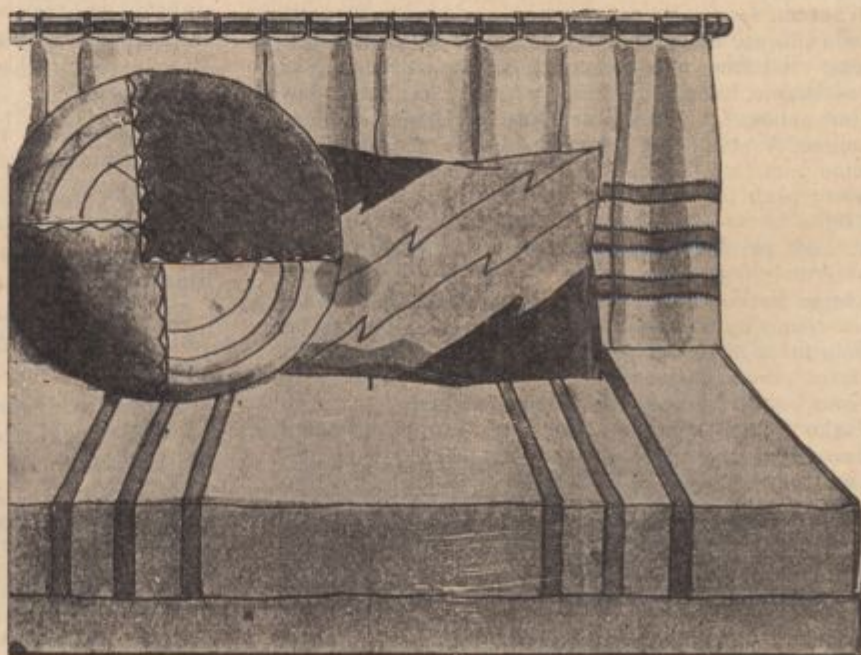

Ne samo na perilo, ampak tudi na damske bluze ali pa na otroške oblekice se kaj lepo poda rišeljce. Za okraske oblek je pa treba vzeti finejše in tanjše vzorčke, tudi izšiti in izstriči se morajo zelo fino. Ovratnik in razporek na prednjem delu bluze na sliki sta izdelana z valensjensko čipko. Bluza je lahko iz bombažastega voala, linona, svilenega platna ali krepdešina v beli ali kakšni drugi svetli barvi. Otroška obleka je zelo lepa iz rožastega platna z istobarvno vezenino. Lepe so pa tudi druge barve, in čedno je tudi, če se dobro pogodi drugobarvna vezenina. Oblekica ali bluza se najprej prikroji, potem se nariše in izdelava vzorec, šele potem se kos sešije.

Dvobarvne garniture za v sobo

Okusne in cenene zavese in tekači se dajo napraviti iz dveh vrst barvastega platna. Ozke in široke proge se sešijejo na stroj ali pa sestavijo z ažurjem. Take zavese se podajo prav tako v dekliško kakor v družinsko sobo v mestu ali na kmetih. Treba je samo izbrati primerne barve in jih dekorativno sestaviti. Na sliki vidimo dolgo zaveso in tekač v gosposki sobi in kratko zaveso v kmetiški sobi z manjšim oknom. Spodnja slika nam kaže dve blazini, ki sta sešiti iz dvobarvnega blaga in okrašeni s preprostim vezjem.

Slikanje in pleskanje

Če je treba preslikati sobo, kuhinjo ali prednjo sobo, je najbolje, da prepustimo to delo obrtniku, ki naredi to veliko hitreje in dostikrat tudi ceneje, kakor bi to mi sami napravili. Pač je pa dobro in ekonomično, če manjše stvari popravimo sami.

Kadar slikamo ali pleskamo, moramo obleči najslabšo obleko, kar jih imamo; na glavo si denemo pokrivalo iz papirja. Lestence, omare in druge predmete, ki jih ne moremo umekniti iz sobe, zavijemo in pokrijemo na debelo s časopisnim papirjem. Tudi tla, zlasti parketna, pokrijemo na debelo s časopisnim papirjem, ker vsak madež potem le s težavo spravimo iz tal.

Najbolje je, če kupimo barve že narejene v trgovini. Barva mora biti primerna predmetu, ki ga barvamo ali pleskamo, kar nam povedo v trgovini, kjer kupujemo barve.

Oljnate barve uporabljamo za pleskanje tal, oken, vrat in oprave. Razlikujemo oljnate osnovne barve in emajlne barve ali lake. Prve dajejo predmetom barvo, druge pa lep sijaj. Pri vseh vrstah oljnatih barv je najvažnejše to, da jih čisto na tenko in enakomerno razmažemo. Če namažemo barvo preveč na debelo, se pri navpičnih in poševnih ploskvah barva odteče in se naredi mehurčki, pri vodoravnih ploskvah pa se barva ne suši pravilno; na vrhu se napravi debela koža, pod katero je dostikrat še čez mesec dni tekoča barva. Če hočemo imeti lepo prepletkane predmete, jih moramo pleskati po dvakrat do trikrat. Barvo denemo na predmet, ki ga pleskamo, v več kupčkah, ki jih potem podolgem razmažemo.

Vnovič prepletkamo predmet šele tedaj, ko je prva barva popolnoma suha, kar spoznamo najlažje, če potegnemo po njej z dlanjo. Barva potrebuje, da se popolnoma posuši, nekako dva dni.

Oljnato barvo, ki se je preveč zgostila, razredčimo s firnežem, še poprej pa moramo previdno odstraniti debelo mreno, ki se je naredila na vrhu. Če barvo z mreno vred zmešamo, se naredi kepice. Predmet, ki ga pleskamo, mora biti čisto suh. Stvari, ki so pod milim nebom, pleskamo najlepše ob lepem, suhem vremenu. V sobi, kjer imamo pleskane predmete, ne smemo pometati, dokler ni barva popolnoma suha, ker se sicer prah prime mokre barve.

Klejne barve uporabljamo za slikanje sten in stropov. Tudi pri teh je najbolje, če jih kupimo že pripravljene v trgovini.

Klejno barvo moramo takoj vso porabiti. Namažemo jo — ravno narobe kakor oljnato barvo — precej na debelo in jo hitro razmažemo. Med delom morajo biti okna in vrata zaprta, tudi kurjeno ne sme biti. Šele ko smo končali, prostor dobro prezračimo.

Vsako barvo, oljnato kakor tudi klejno, moramo vedno dobro premešati, in to ne samo preden jo pričnemo rabiti, ampak tudi vsakokrat, kadar pomočimo čopič. Če tega ne storimo, postaja barva vedno gostejša, dokler ne ostane nazadnje na dnu sama gošča. Posledica tega je, da se ton barve vedno bolj izpreminja in je na koncu že precej drugačen, kakor je bil v začetku.

Poročile so se: gospodična Adela Golčmanova iz Maribora z gospodom Franjom Sternom iz Beograda; gospodična Pavla Vrečkova iz Kranja z gospodom Milošem Regovcem iz Dvorske vasi; gospodična Meri Ingličeva iz Celja z gospodom Ivom Majerleinom iz Celja in gospodična Terezina Borštnarjeva z gospodom Miloradom Zeljičem iz Valjeva.

Iskreno čestitamo!

Pleskati moramo vedno samo s čistim čopičem, ki ga je treba takoj izprati, in sicer pri klejnih barvah z vodo, pri oljnatih barvah in lakih pa s terpentinom. Z belo barvo smemo pleskati samo s čopičem, ki ga še nismo rabili za nobeno drugo barvo. (Nadalj. prih.)

Jekl Josip:

Kako shranimo sadje

Čeprav ne poznamo posameznih vrst, vendar priporočam, da si nabavi letos, ko je sadje tako poceni, vsakdo nekaj več poznega sadja, posebno jabolk. Pri nakupu bomo upoštevali gojenja navodila, da je pozno sadje navadno zelene barve (seveda, ako nima rdeče barve), da je trdo in brez pravih okusa. Vprašati bomo morali pa tudi prodajalca in se zanesti na njegove besede.

Za shrambo sadja so sicer najbolj primerni hladni in temni, bolj vlažni prostori, vendar ga shranimo v splošnem lahko v vsakem prostoru. Strokovne knjige in časopisi priporočajo v to svrhu police, dire ali stelaže. Po mojih izkušnjah pa je bolj primerno, da shranimo sadje v zaboj. Ti naj bodo le toliko veliki, da jih lahko s sadjem vred prenašamo, in naj ne bodo globoki. Zaboji, v katerih dobivajo trgovci sladkor v kockah, kavne primesi, milo itd., so za to prav primerni. Vanje položimo najprej papirja (zadostuje časopisni papir). Zabojev ne napolnimo do vrha, da se sadje ne tlači (mečka). Dobro je, da imamo vse zaboje enake ali vsaj približno enako dolge in široke. Ko smo deli v zaboje sadje, položimo nanje (brez pribijanja) pokrove in jih postavimo drugega vrh drugega. Ako so pa zaboji enako dolgi in enako široki, pa pokrovov niti treba ni, ker pokriva vedno zgornji zaboj spodnjega, in je treba pokriti torej samo vrhnji zaboj.

Ako hočemo shraniti na pr. 100 kilogramov sadja, potrebujemo 6 do 7 takih zabojev. Te dobimo pri trgovcih za majhen denar. Rabimo jih lahko leta in leta, nazadnje jih pa imamo lahko še za drva (trske).

Neglede na to, da si polic ali dir, posebno tedaj, ako stanujemo v tuji hiši, ne bomo napravljali, ima shramba v zabojih mnogo prednosti, kakor:

1. zaboje postavimo lahko v vsak kot;
2. jih po potrebi lahko prenesemo (na kraj, kjer je ravno prazno; ob gorkem vremenu na hladno, ob mrzlem vremenu na gorak prostor);
3. v zabojih sadje lažje pregledujemo kakor na policah ali dirah, ker jih lahko nesemo tudi k luči ali na plano.

Sadje je treba zdaj pa zdaj (morda vsakih 14 dni) pregledati in gnilo ali nagnito izločiti. To porabimo za kompot (nagnito, gnilega seveda ne). Dobro je, ako si zapišemo na zaboje vrste sadja (najbolj primerno je, če pritrdimo na vsak zaboj listek). Najbolje je, če pregleduje sadje vedno ista oseba (na pr. gospodinja ali gospodar), ker ima ta na ta način boljši pregled in dobro ve, kje naj vzame sadje za kompot, za na mizo, za deco itd.

(Konec prih.)

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: ohrovtova juha z rižem, gnjatne omelete, indivija, mešan kompot.

Večerja: segedinski golaž.

Torek, obed: surova plošča, grahova juha z ječmenčkom, cvetačni narastek z jajčno omako, ocvrta jabolka.

Večerja: prasičje zarebrnice z kislim zeljem, sadje.

Sreda, obed: sadje, na goveji juhi krpice, govedina, garnirana z lečo v omaki, višnjevim zeljem in praženim krompirjem.

Večerja: krompirjevi krapki, indivija in motovilec.

Četrtek, obed: sadje, na juhi (ki jo prihranimo od prejšnjega dne) zemljeve pastetke, telečji zrezki v papriki, dušen riž, napolnjena jabolka.

Večerja: rezanci z gnjatjo, zelnata solata.

Petek, obed: sadje, čebulna juha, glavičasti kapus z maslom in drobtinami, sirov upognjenec.

Večerja: krompirjevi svaljki s kislim zeljem, sadje.

Sobota, obed: lovska juha, bržole s pečenim krompirjem in solato, kompot.

Večerja: rižot s teletino, sadje.

Nedelja, obed: na goveji juhi jetrni cmoki, svinjska pečenka v mrežici, garnirana s posiljenim zeljem, pečenim krompirjem in solato, nadevani rogljiči.

Večerja: mrzli narezek, hrenovke, čaj, rogljiči od opoldne.

*

Preprosta božična večerja (postna). Cvetača z maslom in parmezanom, ocvrte ribe, različne solate, orehova potica, glaziran kostanj, sir, čaj.

Božična večerja (mesna): perutninski rižot, cvetačni narastek, pečena perutnina, različne solate, kompot, drobno božično pecivo, čaj.

Večerja na Silvestrovo (postna): nadevani kruhki, ribji brodet, fritatne klobasice, garnirane z glavičastim kapusom, gratinirane sfolje (morski jezik), garnirane z ocvrto cvetačo in majonezo, vinski narastek s šodojem, čajno pecivo, sadje, sir, čaj, opolnoči punč.

Večerja na Silvestrovo (nepostna): juha z ocvrtim grahom, glavičasti kapus, garniran z možganimi rezinami, pečena perutnina z različnimi solatami, kompot, biškoti z rusko kremo, punč.

Recepti k jedilniku

(Količina računana za 4 do 5 oseb.)

Cvetačni narastek. Eno večjo ali dve manjši cvetači skuham v slanem kropu. Ko je kuhana, jo razdelim na posamezne cvetke. 15 dkg gnjati ali ostanke svinjske ali telečje pečenke zmeljem na mesnem stroju. Narastkov model namažem z mastjo in potrese s drobtinami, vanj vložim najprvo eno vrsto cvetk, tako da so peclji obrnjeni navzgor. Nato potrese eno plast zmlate gnjati ali pečenke, naložim zopet cvetke pa zopet meso, in tako dalje, dokler vsega ne porabim. Potem izžvrkljam v osminki litra

smetane dva rumenjaka in polijem s tem vloženo zmes. Po vrhu vsega potrese dve žlici nastrganega parmezana ali drugega dobrega sira, pomešanega z eno žlico drobtin. To nazadnje pokapljam z raztopljenim presnim maslom, postavim v pečico in pečem pol ure. Dam takoj na mizo.

Krompirjevi krapki z ocvirki. Šest srednjedebljih krompirjev skuham, olupim in pretlačim v skledo. Primešam en rumenjak in eno jajce, tri žlice sesekljanih ocvirkov, sol in nekaj žlic moke. Dobro premešam, zvrnem na pomokano desko in razvaljam za mezinec debelo. Skrapovim obodcem izkrožim krapke, jih povaljam v raztepenem jajcu in drobtinica in ocvrem.

Nadevana jabolka. Na vsako osebo vzamem dva do tri tofeljčke, jih operem in obrišem, nato pa izdolbem peščevje in olupim. Izdolbino peščevja napolnim z marelično marmelado in zamašim s koščkom jabolka. Ko imam vsa jabolka tako pripravljena, jih povaljam v moki, jajcu, drobtinah in ocvrem. Ocvrta potrese s sladkorjem in takoj serviram.

Čebulna juha. Tri srednjedebele čebule zrežem in sesekljam. V kozici naredim temno prežganje iz 4 dkg masti, pol žlice sladkorne sipe, pol žlice drobtin in ene žlice moke. V to stresem sesekljano čebulo, osolim in pokrito dušim nekaj časa, nato pa zalijem z zelenjavno ali kostno juho in pustim, da počasi vre toliko časa, da se čebula razkuha. Potem juho precedim in pretlačim, zlijem nazaj v kozico in dodam posebej kuhan in na drobne kocke zrezan krompir in pol žlice paradižnikove mezge. Ko vre počasi še kake četrt ure, vložim v juho na rezance zrezano in ocvrto žemljico in takoj serviram.

Sirov upognjenec. Na deski naredim krhko testo iz 28 dkg presejane moke, 10 dkg presnega masla, ene žlice sladkorja, soli, dveh rumenjakov in nekaj žlic mleka ali smetane. Ko je gladko, ga pokrijem in pustim, da eno uro na hladu počiva. Medtem pripravim nadev iz 30 dkg pretlačenega sira, primešam siru pet žlic smetane, en rumenjak, dve žlici sladkorja in malo soli. Dve tretjini testa razvaljam na pekači in zapognem ob robu za prst visoko. Nato namažem sirov nadev in potrese s dvema pesti opranih rozin in eno pest debelo zrezanih mandljev. Ostalo testo razvaljam na deski in narežem s testnim kolescem pol prsta široke trakove, ki jih položim v obliki mreže čez nadev. To pomažem z raztepenim jajcem, ki ga prihranim za ta namen nekoliko od testa, postavim v pečico in spečem. Pečeno potrese še gorko na pekači s sladkorjem. Ko se nekoliko ohladi, zrežem na lepe, enakomerno velike rezine in zložim na krožnik. Servira se gorko.

Lovska juha. Kar obrežem od bržol, zrežem na majhne koščke in dušim v kozici na masti z drobnostno zrezano čebulo, na kocke zrezano zeleno in na rezance zrezanim korenjem. Ko je meso mehko, potrese eno žlico moke, ko ta zarumeni, zalijem s posebej kuhanim na kocke zrezanim krompirjem, dodam vejico timijana ali šetrajke, lavorjev list in pol žlice paradižnikove mezge. Dobro premešam in pustim, da polagoma vre še pol ure. Okus juhe se še

Vedno beli zobje

Poročam Vam, da že 15 let uporabljam zobno pasto "Chlorodont". Se nikdar nis nis razočarala. Imeli smo vedno bele zobe in prijeten okus v ustih, tembolj ker uporabljama že dalj časa Chlorodont ustno vodo. Tudi uporablja cela družina samo Chlorodont zobne ščetke. J. Podgornik, T... Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

izboljšša, če se doda ena žlica gobic ali nekoliko odišavljenega kisa.

Nadevani rogljički. Iz 30 dkg moke, dveh dekagramov kvasa, ki ga raztopim v mlačnem, osladkorjenem mleku, naredim fino kvasno testo, primešam dve žlici sladkorja, 5 dkg raztopljenega masla, dva rumenjaka in toliko mlačnega mleka, da zamesim mehko, voljno testo, ki ga dobro stepam toliko časa, da se delajo mehurčki in se loči od kuhalnice. Nato ga pokrijem in postavim na toplo, da vzide. Medtem pripravim nadev. Za nekaj rogljičev makovega, za druge pa orehovega. Za makov nadev zmeljem v kavnem mlinčku en deciliter maka in ga oblijem z nekaj žlicami toplega mleka ali smetane, da ostane precej gost. Dodam eno žlico medu, malo cimeta in limonove lupinice in dobro premešam. Orehov nadev pripravim iz 6 dkg zmletih orehov, ki jih tudi oblijem s toplim mlekom ali smetano in primešam eno žlico sladkorja z vanilijo, cimet in limonovo lupinico. Vzhajano testo razvaljam precej tenko in zrežem na štirioglate, za malo dlan velike krne. Na vsako krno položim eno žličko nadeva, jo zavijem od vogla proti voglu, zanognem v rogljič in položim na tonlo, nomazano nekačo. Polovico napolnim z makovim, polovico rogljičev pa z orehovim nadevom. Lahko na nekaj tudi z marelično marmelado, da so različnejši. Ko imam vse na pekači, jih pokrijem in postavim na toplo, da še enkrat vzhajajo, nato jih pomažem z raztepenim jajcem, kateremu primešam pol žličke sladkorja, postavim v pečico in lepo rumeno spečem. Ko so pečeni, jih v piramido, pomešane po različnosti nadeva, naložim na krožnik in oprahim s sladkornim vanilijevim prahom.

Glaziran kostanj. En kilogram kostanja skuham, olupim in pretlačim ali pa zmeljem na mesnem stroju. Medtem kuham $\frac{1}{4}$ kg sladkorne sipe z nekaj žlicami vode toliko časa, da se od kuhalnice notegne v nitki. Zmletemu kostanju pa primešam 10 dkg sladkorja in oblikujem za kostanj debele kroglice, ki jih nabadam na pletilno iglo in pomakam v kuhani sladkor, nato pa polagam na ploščo, tako da se ne tišči drug drugega. Ko se sladkor na kostanju strdi, zložim tako pripravljene kostanje v panirne skodelice, ki se dobe v trgovinah s papirjem, ali pa jih natakнем na šibico. V tak sladkor se nomaka tudi na krehlje razdeljena in na šibice natakknjena oranža. (Primereno za Miklavža.)

Nadevani postni kruhki. Od tenke, dan stare bele ali ržene štručke nareži za pol prsta debele, enakomerne rezine in jih namaži s presnim maslom. Nato namaži polovico rezine z gosto majonezo, na drugo polovico pa položi v koloharček zvito sardelico, okrog pa nekaj zrnc kaviarja. Namesto kaviarja tudi lahko kanre ali pa rezine rdeče redkvice. Še boljše pa je, da pripraviš nekatere s kaviarjem, druge s kanrami, a tretje z redkvico. Čar in okus obloženih kruhkov je v raznoličnosti.

Obloženi kruhki s slanikom. Osnažen, sesekljan slanik pretlači skozi sito, mu primešaj drobno sesekljanega peteršilja in čebule, ga zmešaj med čajno maslo in namaži na rezine. Povrhu nakapaj goste majoneze in naloži nekaj zrnc kaviarja.

Gratinirane stolie (morski jeziki). Izluskane in osnažene stolie ločim s fenkim, ostrim nožem od hrbišča in jih s tem razdelim v dve ploščati polovici ter nasolim. Podolvast, ognjavarjen porcelanast krožnik ali primerno plitvo ponev iz kovine dobro namažem s presnim maslom ali dobrim namiznim oljem in ga potresem z drobno zrezano in sesekljano čebulo in peteršiljem, zmešanim s ponrom ali zmečkanim česnom. Na to položim pripravljene ribe, jih poka-

Darovati je veselje!

... „In poleg vsega tega dobiš še to krasno dozo, napolnjeno s kavo Hag, ki je izrednega okusa ter varuje Tvoje zdravje“ ... — Boljše ni mogel izbrati! Njeno in njegovo veselje bo veliko.

Doza s kavo Hag kot darilo.

Vsebinska $\frac{1}{4}$ kg kave Hag brez kofeina. Cena Din 36.—. Kjer ni naprodaj, jo pošlje franko po originalni ceni Kava Hag d. d., Tomašičeva ul. br. 4, Zagreb.

pam s stopljenim maslom ali oljem in tudi potresem z mešanico od čebule, peteršilja, česna in popra, med katero primešam eno žlico drobtin. Na kraju posode prilijem en kozarec dobrega belega vina, pokrijem posodo in jo postavim v zmerno vročo pečico, da se peče pol ure. Preden dam na mizo, garniram z rezinami od limone in postavim na mizo v isti posodi.

Biskvitni obročki. Pet rumenjakov stepam s šibico v kotličku s 7 dkg sladkorja toliko časa, da se speni. Nato primešam trd sneg iz petih beljakov in 12 dkg presejane moke. Zmes dam v vrečico z brizgalno cevko in brizgam na namazano s papirjem pogrnjeno pekačo obročke v velikosti krapovega obodca. Ko imam polno pekačo, potresem skozi sito obročke s sladkorno moko in jo hitro pihnem čez biškote, nato pa postavim v zmerno toplo pečico in svetlo rumeno spečem. Pečene takoj odločim s papirja. Taki obročki so primerni tudi za okrasek božičnega drevesca.

Ruska krema. Šest rumenjakov mešam četrt ure s 14 dkg sladkorja, odišavljenega z vanilijo. Ko je zmes rahla in spenjena, primešam dva decilitra stepene sladke smetane in dve žlici ruma. Servira se z biskvitnimi obročki.

Vinski punč. V pol litru dobrega belega vina raztopim $\frac{1}{2}$ kg sladkorja. K temu prilijem $\frac{1}{2}$ litra vrele vode, pristavim k ognju in pustim, da zavre. Nato odstranim od ognja in dodam sok ene citrone, ene oranže in $\frac{1}{3}$ litra ruma. Servira se vroče v kozarcih.

Jajčni punč. 20 dkg sladkorja skuham z $\frac{1}{4}$ litra vode in tenko obrezano lupinico od pol oranže toliko časa, da se izčisti. Nato precedim skozi gosto, tenko krpo, dodam sok od dveh oranž, ene citrone in pol litra bolj močnega, precejenega ruskega čaja. Ko se nekoliko ohladi, zlijem v kotliček, primešam tri ali štiri rumenjake in stepam na ognju s šibico toliko časa, da se speni in zgosti, medtem pomalem prilivam $\frac{1}{3}$ litra ruma ali več (po okusu). Serviram gorko v kozarcih.

U—a.

Milica Stupanova:

Žena in mir

Pacifizem je svetovni nazor, bojni klic vojni. Ko pa se je zdelo, da je zavzela mirovna misel največji razmah in se je pacifizem teoretično najbohotneje razcvetal, se je vnela nenadoma največja in najstrašnejša vojna vseh časov in narodov. Takrat je izprevidelo človeštvo, da zahteva mirovna misel povsem drugačnih nosilcev, da bo treba zgraditi mirovna prizadevanja na popolnoma drugih osnovnih pojmi.

Prizadevanja posameznikov za doseg trajnega miru so že skoraj prav tako stara kakor sovraštvo, spori in vojne med človeštvom. Kakor so bili že od nekdaj ljudje, ki so sejali prepire in netili vojne, tako so živeli vedno tudi ljudje, ki so si prizadevali ohraniti mir med človeštvom. Zato srečujemo v zgodovini narodov izza najstarejših časov osebe, katerih imena so tesno zvezana s pacifističnimi stremljenji, in vidimo v vrstah bojevnikov za mir največje duhove vseh časov in narodov, od grških in rimskih modrijanov in Buddhe preko Rousseauja, Johna Lockeja, Herderja, našega Prešerna i. dr. do Wilsona, Masaryka in Ghandija. Nad vsemi pa stoji Kristus in nauk sv. pisma: «Non resistere malo.»

Po strašni svetovni vojni, čije mračne sence padajo še danes v vse tiste družine, ki so izgubile po enega ali več članov ali pa se jim je vrnil bolan in pohabljen domov, se je zdelo, da bo zajel vse človeštvo, vse države in vse posameznike, vse narode in vse sloje mogočen val pacifizma. Kljub temu pa vse tako kaže, da se nasprotja med narodi čimdalje bolj večajo, da se zajedajo v vse narode vedno bolj šovinizem ter narodnostni in plemenski prepiri, ki zatirajo vsa vzvišenejša in plemenitejša čuvstva, posebno še, če državniki kakor na pr. Mussolini strasti vedno iznova netijo in podpihujejo.

Vzlic temu pa tli v srcu skoraj slehernega človeškega bitja živa želja po trajnem svetovnem miru, četudi dostikrat le podzavestno. Kajti starši se ne žrtvujejo za otroka dvajset in še več let zato, da bi jim izkrvavel na bojnih poljanah ali pa se vrnil bolan in pohabljen pod rodni krov, ampak da bi jim bil v veselje in oporo na stare dni. Zato pa je potrebno, da prodre mirovna misel tudi zavestno v vse plasti naroda, zato je skrajni čas, da se začne povsod odločen boj vojni, zakaj prav pravi znani pacifist Couderhove-Calergi v svojem delu «Pacifizem», da je sicer

premnogo ljudi, ki se vojne boje, a vse premajhno število tistih, ki se proti njej tudi bore.

Zlasti bi se pa morale strniti žene vseh dežel in vseh narodov v veliko, mogočno duhovno vojsko, ki bi se odločno zavzela za mir in ustavila enkrat za vselej delovanje zločinskih posameznikov, ki poženejo včasih za malenkostno brezpomembno zadevo in iz sebičnih namenov trume najboljših ljudi v smrt in bedo. Če so že možje preveč otopeli, da bi nastopili proti vojni in njenim grozotam, bi morale ustvariti žene preobrat v tem smislu. Vsaka mati, kateri je kdaj doraščal sin v krepkega mladeniča pa je morala potem brez moči gledati, kako so ji ga odvedli na bojne poljane, bo štela gotovo k najbolj prepričanim in navdušenim zagovornicam večnega miru. Prav tako bo pa tudi vsaka žena, nevesta in sestra trepetala za drago življenje in rada storila vse, kar bo v njeni moči, da se zatre ta najstrašnejša šiba človeštva.

Najlaže stori to, če vpliva kot naravna vzgojiteljica človeštva na to, da bo bodoči rod vzgojen drugače, kakor so bili naši predniki in kakor je še sedanja generacija in da bo novi rod ves prežet z mirovno mislijo. Da prevzame vsaka žena in mati mirovno vzgojo v krogu, ki ji je odločen, pa če je še tako majhen in če je to tudi samo njena rodbina, je tembolj potrebno, ker se moški vzgojitelji brigajo le v redkih slučajih za mirovno vzgojo. Še sedaj, ko čutimo še vsi posredno ali neposredno posledice svetovne vojne, se dobi le malokdo, ki bi razložil mladini vse tisto, kar nas je naučila svetovna vojna, in bi ji v učinkovitih primerah vedno iznova predočeval vse vojno gorje.

Ker vidimo, da so današnji mladini besede pacifizem, Zveza narodov, Panevropa itd. le prazen zvok,

LA VELOUTY DE DIXOR

NADOMEŠČA
PUDER
IN KREMO

ali da ne maže obleke,
pa je radi tega

NENADKRILIVO
SREDSTVO ZA
NEGOVANJE LEPOTE

PREPRIČAJTE SE
O TEM!

CENA: Majhna tuba	Din 9—
Sredna tuba	Din 18—
Velika tuba	Din 28—
Super tuba	Din 45—
Lonček	Din 50—

DEPO ZA JUGOSLAVIJO:

COSMOCHEMIA, ZAGREB, SMIČIKLASOVA ULICA 23

ŽELITE
imeti lepe

TREPALNICE in OBRVE ?
uporabljajte

CILORÉAL

ZAJAMČENO NEŠKODLIVA BARVA

TA BARVA KLJUBUJE PRANJU, ZNO-
JENJU IN TUDI MORSKI VODI.

Dobiva se v vsaki strokovni delavnici v
temni (tence) in srednje rjavi (moyen) niansi.

Cena Din. 32,-

Proizvodi: Société Française
de teinture, Inoffensive
LOREAL - PARIS

DEPO ZA JUGOSLAVIJO

COSMOCHEMIA, ZAGREB, SMIČIKLASOVA ULICA 23

je zlasti potrebno, da se seznanimo mladina vsega sveta z osnovnimi pojmi pacifizma in z delovanjem Zveze narodov. Zveza narodov je trajno združenje svobodnih držav, ki so se združile z namenom, da s skupnim delovanjem preprečijo nove vojne in ohranijo mir. Zvezi narodov je posvetilo že mnogo najodličnejših državnikov in mislecev vse svoje sile in zato je upravičeno upanje, da bo Zveza narodov v bodočnosti res vedno tista višja sila, ki bo znala odstraniti in izravnati s svojim vplivom vse prepire in nesoglasja med državami. Dasi Zveza narodov v svoji današnji obliki še ne ustreza ysem pričakovanjem pacifistov, pomeni vendar že velik uspeh na polju dela za mir, in zato je naloga slehernega, da pozna njen ustroj in delovanje. Potem se bo šele lahko pričelo z novo mirovno vzgojo in se bo pripravljala doba, v kateri se bo miselnosti doraščajočega rodu zdelo skupno sožitje in sodelovanje vseh narodov edino možna in edino pravilna pot za reševanje vseh svetovnih vprašanj. Dalje je treba opozarjati mladino ob vsaki priliki na to, kako je sodila nešteta množica res velikih duhov o vojni in kako so bili vsi trdno prepričani, da se bo nekoč za vselej iztrebila s sveta.

Zgodaj je pa že tudi treba začeti s praktično mirovno vzgojo. Najlepše se da govoriti o pacifizmu v zvezi z vegetarijanstvom, kajti ubijanju živali sledi čisto naravno ubijanje ljudi. Če že zgodaj navajamo mlade dušice, ki so še dovzetne za vse dobro in lepo, da čutijo usmiljenje do slehernega živega bitja, da skrbijo pozimi za hrano ptičkov in drugih stradajočih živalic, spomladi pa gledajo in pazijo na njih gnezda in bivališča, kako jih lahko vzporedno s tem navajamo, da primerjajo uničevanje človeških in živalskih biva-

lišč, ubijanje ljudi in živali. Takrat jih najlaže opozorimo, da ubijajo samo nizkotne, podle duše v mladosti živali in jim rušijo bivališča, kadar pa dorasejo, uničujejo z ognjem in mečem človeška življenja in bivališča. Kadar opustoši nevihta ali kakšna druga prirodna sila naselbine in polja in se ljudje povsod hudejejo nad večno, neizpremenljivo materjo naravo, takrat spet lahko opozorimo deco na to, kako korakajo v vojni čete neizprosno naprej in uničujejo zemljo za »boj strašneje kakor vse prirodne sile.

Tako bi morali starši in vzgojitelji uporabiti vsako priliko in poudarjati mirovne misli, ker le potem bi vzgojili ljudi, ki bi se oklenili mirovne misli iz trdnega notranjega prepričanja, ne da bi se jim bilo šele treba dokopati do nje skozi potoke krvi in solza kakor današnja generacija, ki je zrla strahote velike vojne na svoje oči. Namesto tega pa se še dobe starši, ki kupujejo svojim sinčkom puške, sabljice, čelade, topove, svinčene vojake, slikanice s podobami vojakov in vojnih dogodkov itd. Najbolj žalostno pa je, če dobi deca take reči v dar na božični večer, ki je spomin na tisto noč, ko so oznanjali angeli na betlehemske poljanah mir ljudem na zemlji. Kako naj bi se pri taki zgrešeni vzgoji zahtevalo od otrok, da jim preide mirovna misel v kri in meso?

Ker se v. šolah, od najnižjih do najvišjih, danes še vse premalo goji mirovna misel, je treba, da jo pri domači vzgoji vedno in povsod podčrtavamo in poudarjamo. Mati naj vceplja v mlada srca širokogrudno ljubezen do vsega človeštva, da se bo zamorilo v kali vsako pretirano in slepo navduševanje za vojno, za ubijanje ljudi. Iz zgodovine naj poišče otroku svetlih vzorov človečanstva in pravičnosti, pa tudi ljudi, ki so se odlikovali na polju znanosti in umetnosti, sploh vseh, ki so dvigali človeškega duha, da se bodo vsa ta imena vtisnila otroku bolje v spomin kakor imena raznih vojskovodij od najstarejših časov pa do danes, katerih slavo je plačalo včasih na tisoče ljudi s svojim življenjem.

Kadar bomo tako daleč, bodo otroci vesoljnega sveta vredni vrstniki tistih tisočev angleških šolarjev v pokrajini Wales, ki so poslali ob obletnici prve mirovne konference v Haagu dne 18. maja 1922 po radiu tale poziv deci vsega sveta: »Mi, otroci iz Walesa, pošiljamo deci vseh ostalih dežel prisrčen pozdrav. Ali nečete tudi vi, milijoni tovarišev, podpirati z vso mladostno navdušenostjo tistih ljudi vseh narodov in plemen, ki se z vso močjo zavzemajo za to, da bi se v bodoče poravnali vsi prepiri brez prelivanja krvi? Če se njih križarska vojska posreči, pride dan, ko bomo lahko kot odrasli ljudje ponosni na svojo očetnjava, ne da bi zato druge sovražili ali ubijali. Naj živi Zveza narodov, prijateljica mater, zaščitnica domov in mladine vsega sveta!«

(Nadaljevanje.)

Mož, bodi kavalir do žene!

Mož. Kako številne slike se pokažejo pred očmi čitateljic, če se spomnijo, kaj vse predstavlja ta kratka beseda.

Mož je drugi del bistva prirode. Vse prirode. Zlasti pa človeštva. Mož dopolnjuje ženo. Skrbeti ima zanjo.

Hraniti, čuvati, ljubiti jo mora. Tako velevajo prirodni zakoni. Mož mora biti vreden, da mu žena rodi potomce. Ne smejo ga biti same hlače in dolg jezik. Po dejanjih sodimo moža.

Po čem sodimo žene na prvi pogled moža? Mladina po obleki, toda ne vselej. Tudi doraščajoča deklica, najsi je še tako otročja, že čuti v sebi svojo ženskost. Že se zaveda, da mora biti mož kavalir. Zato pri presoji moža ne odločuje njegova zunanost, njegova obleka. Kaj mu pomaga zadnji krog in prvovrstna kakovost blaga, če pa žena na prvi pogled, pri prvi kretnji opazi, da je neotesanec.

Kdor iz moškega sveta si hoče osvojiti žensko srce, mora biti predvsem gentleman. Prav posebno pa velja to za moža tedaj, kadar je oženjen. Ako ne boš vse življenje sproti osvaja srca svoje žene, kako bo pusto zakonsko življenje! Prišle bodo malenkostne težave, ki jih ne bosta mogla preživeti, ker bo vplivala obojestranska netaktnost na razmere kakor olje na ogenj.

Kdor hoče biti vreden naziva «mož», ne sme za trenutek pozabiti, da je njegova žena tudi dama. Neprestano mora imeti pred očmi, kako se je vedel takrat, ko ji je še dvoril. Niti na misel mu ni prišla kaka robatost. Moj Bog, saj jo je vendar ljubil! In danes? Ali je danes, ko je njegova žena, njegova tovarišica za vse življenje (če nima mož zmešanih pojmov o življenju), ali je danes ne ljubi več? Čemu bi delal razliko, ako so čuvstva ostala ista?

Kako stokrat prav pride tisti pogovor: Vsak je sam svoje sreče kovač. Ozmimo se po svetu, kamor se hočemo, prav v vseh pogledih je sreča res odvisna od vsakega posameznika. In prvi pogoj sreče v zakonskem življenju je strpnost med zakoncema, odkrito razmerje, polno ljubezni, iskrenosti in kavalirstva. Zato mož nikoli ne bo proti ženi nestroen, površen ali celo sirov. Saj se primeri kdaj v življenju, da ženina napaka vzbudi jezo v možu. Toda njegova dolžnost je, da se brzda in ne drži jeze. Velikodušnost se vselej stotero izplača.

Žena je po navadi nežna in občutljiva. Ker mnogo več misli kakor mož, je včasih prepričana o stvari, ki sploh ne obstaja. Nikar ne vzroji, če nalahno in previdno namigne, da dvomi o tebi. To bo vendar jasen dokaz, da tvoja vest ni popolnoma čista. Mož mora ostati vedno miren. Vsak trenutek mora imeti za ženo odprto svoje «knjigovodstvo», svojo notranjost. Naj brklja ona po njej in išče, če jo kaj moti, saj je tvoja žena. Silno sirovo je, ako mož ne upošteva ženine nežnosti in občutljivosti. Te sirovosti ne more prikriti še tako lepa obleka. Tiran ostane tiran. In če s svojim trinoštvom vzdržuje red pri hiši, naj ne misli, da ga ubogajo iz spoštovanja in ljubezni. Bojazen je tisto, bojazen pred njegovo nadutostjo. Pred nadutostjo, ne odločnostjo!

In kadar se vrneš razdražen domov, ker si imel neprijetnosti pri izvrševanju poklica, ne rohni in ne očitaj. To te bo v očeh vsake žene samo osmešilo, čim se bo spomnila, kako si ji obetal, da si pripravljen zanjo skozi ogenj, če postane tvoja žena.

Ko si snubil, si stal pred ogledalom dolgo, dolgo časa, preden si šel na sestanek. Tudi bril si se jako pogosto. Mar misliš, da ti sedaj tega ni treba, ko si poročen. Ali misliš, da je tvoja žena z zakonom izgubila okus za lepoto tvoje pojave? Kako boš pa jezen na svojega prijatelja, če boš slučajno izvedel, da je on bolj všeč tvoji ženi kakor ti sam? Torej ne zamerjaj svoje zunanosti! Skrbi, da boš vedno kakor treba, preden sedeš h kosilu ali greš z ženo na izprehod.

Ko si bil še ženin, si večkrat poslal ali prinesel svoji nevesti cvetk ali drugih malenkosti, s katerimi si trkal na njeno srce. Ona je vedela, da misliš nanjo tudi, kadar nisi pri njej. Kako prijetno de taka zavest. Ali si lahko misliš, kakšen lep vtisk bo storilo nate, če boš videl sivolasega starčka, kako prinese svoji ženi šopek spomladnih cvetic z izprehoda? Plemenitost in kavalirstvo učinkuje vedno ugodno. Če si kavalir proti svoji ženi, te bodo ljudje občudovali. Zavidali te bodo tvoji ženi, in to te bo veselilo!

Spoštuj poročni dan. Tudi rojstnega dne ne pozabi. In če nisi v razmerah, da bi lahko ženo obdaril, ji izkaži pozornost na drug način. Saj veš, kaj je tvoji družici najbolj všeč. Včasih dvigne izpolnitev še tako majhne želje dan visoko nad povprečnost. Zato izkušaj ugeniti skrite želje in željice svoje žene. Kako lep bo spomin nate, če jo boš presenetil s stvarjo, ki si jo je tiho želela, a se ni nikoli upala izraziti. Seveda pa tvoji darovi ne smejo imeti za ozadje sebičnosti. Našel se je mož, ki je podaril ženi za god balo platna, da bi mu ona naredila srajce.

Pogovori se z ženo o vsem, kar ti teži srce. Zaupaj ji v denarnih zadevah. Kako lep je nemški pogovor: «Jedwedes Ding mit deinem Weib besprich, und ist sie klein, so hücker dich!» Žene imajo domisleke, ki so vselej vredni tvojega preudarka. Poznam moža, ki ni nikoli v življenju ubogal svoje žene. Imel je štiri hiše, danes nima nobene in se potika po svetu kakor brezdomec.

Priznavaj enakopravnost svoje žene. Ako slučajno ne zna tako računati kakor ti, Bog ve, v čem te prekaša? Na vsak način v pameti, ako ti ne prizna njene vrednosti. Sodelovanje z ženo je rodilo že zlate uspehe, kakor si čital zadnjič v članku, ki ti ga je dala žena prečitati. To je bil H. N. Cassonov članek «Žena ti bodi tovarišica», priobčen v 11/12. številki tega lista.

Svojega denarja ne stiskaj preveč. Žena ne zna delati čudežev. Ako ona na kakršenkoli način pripomaga k dohodkom, ji pusti njen denar, da prosto razpolaga z njim. Ne daj, da bo prosila za vsak par rokavic posebej.

Ne norčuj se iz žene, ako je nadarjena in se udeležuje v katerikoli panogi umetnosti. Bodisi da piše, slika, poje ali kar že. Podpiraj jo v njenem stremljenju in ji pomagaj do uspehov. Kolikokrat mora ona poslušati tvoje «neumnosti».

Silno grdo je, če mož ni kavalir proti svoji ženi doma med štirimi stenami. Še grše pa je, ako je neotesan celo v družbi drugih ljudi, četudi najožjih prijateljev. Če že ni sporazumka med vama, naj to ostane prikrito vsaj drugim ljudem. Res je hinavsko kazati ljudem drugačno lice. Toda čemu naj ve ves svet, da se ne razumeta? Čemu bi trpel ugled obeh pri sosedih?

Izkazuj ženi vedno vsaj tisto pozornost, ki jo izkazuješ damam, ki so ti všeč, na potovanju, recimo v tujih mestih. Mož, ki se skloni in pobere ženi, kar ji je padlo iz rok, ki vstane, kadar pozdravlja svojo ženo, ki svoji ženi prepusti vedno najboljše in najlepše, mož, ki spremi ženo, ki ji pomaga, kadar si oblači plašč, ki ji prinese čašo vode, tak mož ima vedno ugled. Vsi ga spoštujejo.

Zato skrbi tudi ti, da boš mož na mestu. Z lepim vedenjem boš samo pospeševal vajino zakonsko srečo.

Draga naročnica. Že zadnjič sem te opozorila, da daj prečitati ta članek svojemu možu. Moj namen je, vplivati na oba zakonca v enaki meri, kajti le sodelovanje obeh bo rodilo tako srečo, kakršno želim vsem naročnicam. Ne zamerite mi torej, če sem namenila ta članek Vašemu možu.

Priprave (Nadaljevanje.)

K pripravam za uspešno iskanje službe spada tudi natančna zbirka vseh podatkov, prepisov izpričeval in in drugih listin, dalje več osnutkov za razne ponudbe, ki jih je potem treba samo prilagoditi stroki in posebnosti službe, za katero se ponujaš.

Nekaj o besedilu ponudbe:

V uvodu navedi najprej, kje si izvedela za prosto mesto in kaj te je privedlo do tega, da se ponujaš (posebno veselje do stroke, zavest, da se boš v tej službi dobro odrezala in podobno). Nato prični naštevati vse, kar znaš. Za to ti bo dobro služil zaznamek, o katerem sem prej pisala. Stvari, ki bi se utegnile upoštevati pri novi službi, podčrtaj, pri posameznih postavkah pa pripomni, kako jih znaš: odlično, zadostno ali samo površno. Če boš imela čeden stolpec naštetih sposobnosti in znanj, bo to storilo vsekakor dober vtisk na vsakogar, ki bo čital tvojo ponudbo. Kjer zahtevajo navedbo plače, kar napiši, kakšne dohodke si imela v svoji zadnji službi, če je pa to prva služba, potem prosi, naj te najprej preizkusijo. Ponudi, da boš delala nekaj tednov brezplačno. Izpričevala in priporočila pa priloži le, če to zahtevajo.

Ponudbo napiši, če le mogoče, s strojem kar najbolj lično. Le kjer je važen tvoj rokopis, napiši ponudbo z roko. To je važno za knjigovodstvo. Če zahtevajo sliko, skrbi, da bo ta dovolj dobra. Slabe slike rajši sploh ne pošlji.

Zadnje priprave veljajo pa osebni predstavitvi. Glavno je, da si bodočega šefa osvojiš s sigurnim nastopom. Vsaka bojazen je nepotrebna, ako se znaš dostojno vesti (o čemer govori tudi ena naših rubrik) in če veš, kaj boš predpostavljenemu na njegova vprašanja odgovorila. To pač ni težko, če zopet sedeš in napišeš vsa morebitna vprašanja in logične odgovore nanja. Pokaži listo teh vprašanj še nekaterim svojim znankam in prijateljicam, da ti jo izpopolnijo, če si ti sama morda kaj prezrla.

Na ta način boš imela vse pripravljeno, da boš lahko prva na mestu, kadar izveš za prosto službo. In ne samo prva, tudi pripravljena boš na vse, zaradi česar boš imela najlepše upe na uspeh. (Dalje prih.)

Nekaj besed o izdiranju zob

Piše dr. K a l a y J u r a j, zobni zdravnik v Ljubljani.

Če pridete k zobnemu zdravniku, mislite vedno na bolečine, ki vas čakajo, torej na bolečine pri izdiranju, pri plombiranju in pri drugih manipulacijah. Če pa greste k drugim zdravnikom, se tega ne bojite, čeprav greste na večjo operacijo. Zakaj? Zato, ker so v preteklih časih izdirali zobe tako imenovani padarji brez injekcije in povzročali grozanske bolečine, razen tega so pa še puščali korenine v čeljusti, vsled česar so se bolečine nadaljevale.

Izdiranje nič ne boli, če injekcija dobro drži, če je pa korenina vneta, potem gre samo z narkozo, in tudi to brez bolečin. Ko je zob izdrt, se večkrat pojavijo bolečine, pa ne vselej. Če se pojavijo, jih je treba ublažiti s praški proti bolečinam (compral, veramon, aspirin itd.). Zakaj bi ne bilo bolečin, ko ostane vendar po izdiranju velika rana ne samo na koži in mesu, ampak tudi velika rana na kosti. Če se urežete v prst, tudi boli, če si zlomite nogo, tudi zelo boli, zakaj bi ne smelo boleti, če si daste izdreti zob? Zato vendar ni kriv zobni zdravnik. Ljudje pravijo: mi je trikrat šel v usta in še ga ni izrval, zato me pa boli. Saj ni res, da zato boli, ampak res je, da se velikokrat zgodi, da po težkem izdiranju, kjer se je moral velik del kosti odstraniti, nič ne boli ali pa le malo, zelo pa boli takrat, kadar je šel zob naenkrat ven. To je odvisno od tega, kakšen je organizem in konstitucija človeka.

S pojedino, godbo in plesom in petjem,
z voščili, poljubi, darili in cvetjem
slavili smo novega leta prihod.

A slavnosti tam so le dobro uspele,
kjer v skledah so tečne »Jajnine« duhte,le,
poznane po finem okusu povsod.

Srečno in veselo novo leto!

Tovarna testenin »Pekatete«.

POLNI ŽIVLJENJA IN ENERGIJE

Kaj vse naredi Ovomaltine v nekaj tednih!

Izkušnje veliko tisočev ljudi kažejo, da postanejo slabotni in bolehní otroci, ki uživajo Ovomaltine, močni in živahni in da se jim že na licih pozna zdravje. Skrivnost dobrega zdravja je samo v primerni hrani.

OVOMALTINE

ima v sebi obilno količino redilnih snovi, ki delajo zdravo telo, zdrave živce in bistrega duha. Po boleznih se z Ovomaltine hitro povrne zdravje, telesna moč in normalna teža.

Dr. A. WANDER, D. D. ZAGREB

Enkrat so bolečine tam, kjer je bila velika infekcija korenine, torej tudi kosti, enkrat pa, če so živci okolice razdraženi. Ne gre pri izdiranju za to, da bo zob v enem hipu zunaj, ker to ni nobena umetnost, če se odtrga pol zoba, korenike pa notri puste. Zob lahko počti, če so korenine zvite ali pa če jih je več, vendar to nič ne de, korenina pojde ven, ampak ne takoj, zato se potrebuje več časa. Zgodi se, da traja težko izdiranje tudi do dve uri, kar se zgodi z dobro injekcijo in če ni vnetja brez bolečin, če pa boli, je treba počakati, da vnetje čez nekoliko dni poneha in se potem nadaljuje. Zato mislim, da ta več razume, ki izdere celi zob, če tudi v eni uri, kakor tisti, ki zlomi zob v enem hipu in reče, da je vse zunaj. Boljše je biti pošten in povedati resnico, da se je zob zlomil, pa ga potem izdreti, kakor pa dovoliti, da se pojavi čez nekaj časa bolečine in gnojenje, a drugi zdravnik najde še eno korenino v dlesni, vi pa imate zopet bolečine in stroške.

Še nekaj naj omenim pri tej priliki. Gotovo ste že slišali, da je kdo umrl, potem ko si je dal izdreti zob. Res je, da se to zgodi, ampak zelo redko. Meni je znano, da je bilo v strokovni literaturi kakšnih 20 primerov. Mogoče tudi več, lahko 100 ali 1000. Če se pa pomisli, da se na milijone in milijone zob izdere, in če se nadalje pomisli, koliko ljudi se vsak dan ponesreči, ni to nobeno število.

Drugo vprašanje je, po čigavi krivdi.

Vzrok je lahko infekcija dotičnega, če se izdira zob z zamazanimi, neskuhanimi instrumenti. Na teh instrumentih (kleščah) so bakterije, ki zastrupijo kri, in če je dotični slabe konstrukcije, umre. To se lahko zgodi, če si daste izdirati zob pri nezdravniku, ki ne pozna nevarnosti umazanih klešč. Izdirati se sme torej samo s skuhanimi ali pa v gorečem alkoholu razkuženimi kleščami. Zastrupljenje tudi lahko nastane, če je bila infekcija zoba že tako huda, da ni več pomagalo niti izdiranje. Če je torej v tem primeru bolnik umrl in je bil zob izdrt s skuhanimi kleščami, je vzrok vselej samo huda infekcija in slab bolnikov organizem, da ni mogel premagati infekcije. V tem primeru se ne more nikdar obdolžiti zdravnik.

Toliko torej o izdiranju, o bolečinah in o nevarnosti izdiranja.

Spomini

Ali se še spominjate časov, ko je zima pomenila mrtvilo, zlo, ki smo ga morali pretrpeti, dokler nas niso zopet ogreli žarki spomladanskega solnca? Toplo perilo najbolj čudnih oblik, volneni predmeti, kožuho-vinaste čepice, s krznom podšite rokavice, a vse to samo zato, da bi naši koži ne škodoval val mrzlega zraka. Treba je bilo samo še naprave, ki bi bila varovala nos in dovajala topli zrak za dihanje.

Ali se spominjate vsega tega? Navade se menjajo — prav počasi, a zanesljivo. Ali ste že opazovali današnji mlajši rod, kako leta veselo in razposajeno, gololav, lahko oblečen, in kako uživa v suhem, mrzlem, zdravem zimskem zraku, ki vzpodbuja k večji delavnosti in živahnejšemu gibanju, da tako z delovanjem mišic, ki razvija naravno telesno gorkoto, uniči vpliv mrzlega zraka? Če ste bili že kdaj v kakšnem zimsko-sportnem kraju ali pa samo malo iz mestnega vrveža, ste lahko zapazili, kako velik je vpliv sporta.

Sport je na marsikatero stran izpremenil način življenja in ga izpreminja še vedno ter ga prilagaja uspehom medicinske vede. Izpremenjeni način življenja vpliva tudi na prehrano, ki se že tudi sestavlja na osnovi izkustev znanstvenih preiskovanj. Kakor se dandanes zametava pretopla obleka, ki umetno varuje telo pred mrazom in ga dela samo mehkužnega, tako dandanašnji že vsak napreden človek obsoja uživanje alkohola v ta namen, da bi ga »grel«. Dandanes hočejo povsod hrane, ki je bogata kalorij, zato je odlična, krepilna hrana Ovomaltine po vsem svetu priznana kot potreben dodatek vsakdanji hrani vseh ljudi. Dasi je to naravna hrana, sestavljena iz samih naravnih proizvodov: iz slada, svežega mleka, svežih jajc in kakava, vsebuje ona vendar najboljše redilne snovi v tistem pravilnem razmerju, v katerem so po izkustvih znanosti za telo najkoristnejše.

Zdrav način življenja, pravilna prehrana s takšno hrano, ki hitro in temeljito nadomesti potrošeno moč, sport in zdrava zabava, vse to bo storilo ljudi bolj odporne in zdrave ter bo izpopolnjevalo tudi še zanaprej dosedanje navade, da se bodo morda že naši otroci čudili našemu življenju.

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale, če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prirejen je na poseben način iz najboljšega gorskega **ovsa** in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negi in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELSUS“ k. d. Zagreb 3.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00

Pri neprijetnem vremenu

zahteva Vaša koža še posebno skrbno nego z

NIVEA-CREME

da ne postane hrapava in raskava. Najbolje je, če vsak večer obraz in roke temeljito nadrgnete. Toda tudi podnevi, preden odhajate na prosto, lahko uporabljate Nivea Creme, ker taista popolnoma prodre v kožo, tako da se koža prav nič ne svetli. Nivea Creme Vam da mladostni izraz. Izgledali bode mladi in sveži.

Razlika napram luksuznim kremam:

Nivea Creme: najvišji učinek, cena nizka.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Deset minut za ženske, ki se udeležujejo v raznih poklicih

Deset minut? Da, pet minut več ko ženska, ki ostane doma. Ker ženska, ki hodi iz hiše za delom, veliko bolj izčrpava svoje moči in živce, čeprav navidezno z lahkoto opravlja svoje posle. Gospodinje, katerih delo ni lahko, bodo morda hude, ker bodo mislile, da ne cenimo njih dela pravilno, ker smatramo njih delo za manj naporno. Boj z malenkostmi ni lahak, to priznavamo. Toda ženska, ki začenja boj že zjutraj na ta način, da zapuša svojo sobo in prebije že jutrnje ure na potu, v cestni železnici in omnibusih, mora bolj paziti nase, če noče hitro osiveti in oveneti, kakor vidimo to pri moških delavcih. Lepota je njena prednost in lepa naj ostane kljub enakovrednosti dela.

Začnimo z negovanjem poklicno delovne žene zvečer, ker je zanjo večerno negovanje še važnejše kakor za gospodinje.

Pred spanjem: negovanje obraza, masiranje in otiranje: eno minuto.

Preden ležesh v posteljo, se zlekni na hrbet in vadi z rokami in nogami: eno minuto.

Masiranje stopal, gležnjev in meč ter obkladki, važni posebno za ženske, ki veliko stoje ali hodijo.

Kopel oči, važna posebno za ženske, ki utrujajo oči s pisanjem: pol minute.

Krtačenje obrvi in vek: pol minute.

Če prebiješ opoldanski odmor doma: obkladki s kamilničnim čajem na obraz, izmenoma z negovanjem rok: eno minuto.

Če si v opoldanskem odmoru na potu, opravi vse to po končanem delu.

Zjutraj, ko vstaneš: negovanje kože s kremo in otiračo: pol minute.

Masiranje stopal: pol minute.

Odpočitek sede: eno minuto.

Lega na tleh z ročnimi in nožnimi vajami: eno minuto.

Lepotne vaje in vaje za dosego gracioznosti: eno minuto.

Počitek po vajah: eno minuto.

Videla boš, kako sveža se boš počutila, in vendar ti je treba vstati samo deset minut bolj zgodaj. Izprva ti bo sicer težko, toda kmalu se ti bo negovanje telesa priljubilo. Večkrat se čuje, da ženske pač prično z vso energijo z negovanjem lepote in vsakovrstnimi gimnastičnimi vajami, da pa nenadoma popuste in postanejo debele in grde. Zdaj potratijo veliko več časa pred ogledalom in ugibajo, kaj bi storile, in prične se stradanje, ki naj jim vrne vitkost. Neverjetno veliko energije gre v nič! Zakaj vse stradanje ne pomaga prav nič, že zato ne, ker ga dolgo ne vzdrže in mine človeka veselje do življenja, ako se boji vsakega grizljaja. Kratkotrajno nasilno stradanje še ni nikomur vrnilo vitkosti, ki pa je ne smemo zamenjavati z mršavostjo. Posledica stradanja je vela koža na obrazu in prstena polt, ne da bi omenjali težke živčne krize, ki jih morajo prebiti ženske pri tako zvanih stradalnih kurah. Priroda je v tem pogledu najboljši kazipot.

Kdor se že pri skromni hrani debeli, naj se nikar ne šteje v kategorijo tistih, ki ugajajo zaradi svoje vitkosti. Smotrena prehrana in pametno izvajana telovadba bo tudi take ljudi ubranila nepotrebnih tolšč. Čuvajte pa naj se kemičnih pomočkov, s katerimi bi hoteli doseči naglo shujšanje.

Ženske, ki so dosegle petindvajseto leto, ne smejo za shujšanje nikdar uporabljati kemičnih sredstev. Edina posledica bi bilo prezgodnje staranje.

Neprijeten duh ust

Nočem zamuditi po-

ročati Vam, da odkar uporabljam Vašo zobno pasto "Chlorodont" nima samo lepih belih zob, temveč sem se rešil tudi neprijetnega duha ust. Vaš Chlorodont bom kar najbolje priporočal. Dr. V., Lj. ... Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

Solnčnice — krma za perutnino.

Vsak, kdor se bavi s kurjerejo in ima na razpolago vrt, bi moral gojiti tudi solnčnice, ki nas poleti razveseljujejo s svojimi velikimi rumenimi cvetovi, jeseni in pozimi pa imamo od njih korist. Najbolj prikladen prostor za solnčnice je rob zelenjadnega vrta.

Seme solnčnic je izvrstna hrana za perutnino. Izkušnja je namreč pokazala, da perutnina, ki jo krmimo s solnčnicami, veliko rajši nese.

Ko se prične približevati zima, trgamo cvet za cvet in ga celega mečemo perutnini, ki hitro in z največjim veseljem pozoblje seme. Ker solnčnice zelo različno dozorevajo, imamo vedno dovolj hrane na razpolago.

Za seme solnčnic za drugo leto nam ni treba skrbeti. Solnčnice pri nas namreč nikdar popolnoma ne dozore in seme tudi le težko odločimo od cveta. Ker je seme solnčnic vrhu tega zelo poceni, ga rajši vsako leto sproti kupimo v trgovini.

Zobni atelje
dentist-teh.

BEVC JOŽKO

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 4/I.

Telefon 3296.

Ordinira od 9 — 12 1/2 in od 2 — 5 1/2
po dogovoru tudi izven teh ur, ob sobotah pa le do 4. ure.

Vi potrebujete premog,
Vi potrebujete drva,
Vi potrebujete koks!

Najbolje Vam postreže
tvrdka

DOM. ČEBIN

WOLFOVA ULICA 1/II.

Tel. 20-56

Tel. 20-56

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

Tudi steblo solnčnice ni brez vrednosti. Veliki in sočnati listi so za koze, zajce in druge živali prava poslastica. Zlasti koze, ki so sicer zelo izbirene živali in jim moramo krmo večkrat premenjati, če hočemo, da bodo rade jedle, se solnčnic nikdar ne preobjedo. Dognano je tudi, da imajo koze več mleka, če jih krmimo z listi solnčnic.

Kdor ima torej na svojem vrtu le količjak prostora, naj vsako leto posadi tudi solnčnice, ki so zadovoljne z najslabšo zemljo, samo da je nekoliko pognojena.

Iznenadenje.

Astronom (svoji mladi ženi): «Najiskreneje ti čestitam za rojstni dan, draga ženka, in se veseli, kako te iznenadim, in sicer na prav poseben način!»

Žena (vsa vesela): «Ali res?»

Mož: «Le pomisli, nocoj ob devetih in enajst minut bo popoln lunin mrk.»

Za negovanje telesa

za jačanje udov in zaščito pred obolenjem je Fellerjev Elsa-fluid priznano domače sredstvo in kozmetikum in že 35 let splošno priljubljen. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti pošlji 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 62 Din brez nadaljnjih stroškov lekarni Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 280, savska banovina.

Pogreb.

— V vašem hotelu sem spal prvič in zadnjič.
— Zakaj pa?
— Vso noč sem spal na mrtvi stenici.
— E, pa ni to tako strašno, na mrtvi stenici.
— Da, pa tistih tisoč živih, ki so prišle na njen pogreb?

Sanje.

— Nocoj se mi je sanjalo o biserni ogrlici, in jutri je moj rojstni dan.
— Dobro, da si mi povedala, kupil ti bom najnovejšo «Sanjske bukve».

Naše cene ustrezajo času in razmeram!

Vse, kar vzorna žena potrebuje, lahko kupi pri nas nad vse ugodno.

Gospodinske predmete: Od najmanjše žličke do največjega lonca, od preproste skodelice do finega servisa iz kineškega srebra.

Ob eke in obuvala: Pleteno zimsko perilo, nogavice vseh vrst za vso družino, triko, rokavice, plašči, elegantni in preprosti čevlji.

Za božič: Ogromna izbira igrač za otroke in odrasle. Cene so letos izredno nizke!

Oglejte si naše izložbe. Tudi Vaša deca naj pride.

ANT. KRISPER, Ljubljana, Mestni trg 26

SOIR DE PARIS

parfum
de

BOURJOIS

PARFUMEUR - PARIS

PHOTO: GEBERNY & PEIGNOV

PHOTO: GE. FLAUGERDUSE

SVETOVNI ŠLAGER V PARFEMU

Depot za Jugoslavijo BELA VARY
ZAGREB, Smičiklasova 23

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova.

Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

«Da, bila je to sreča,» je zopet začela, ko sem izpregovorila dve tri sestrške besede. «Danes, ko se spominjam najine usode, ne tožim ne Bogu ne ljudem... V tem najinem življenjskem tovarištvu in vzajemnem zupanju je bilo toliko lepega, da tega ni moči z besedo povedati. Jaz sem Mirku obljubila, da ga bom ubogala, ker je starejši, pametnejši in bolj izobražen — precej od kraja, ko nisem imela še vse pameti, je imel veliko potrpljenje z menoj — vendar mi je dvakrat brez ovinkov priznal: «Viš, Truda, kadar

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

imam najbolj zamotane misli in ne morem razrešiti kakšnega težkega vprašanja, mi poišče tvoje srce vselej najboljši nasvet in mi instinktivno pomaga iz labirinta...»

Še danes sem ponosna na te besede. Hvalim Boga, da mi je dal tako ljubeznivega moža, čigar življenje je bilo kakor goreča plamenica, ki razsvetljuje vso okolico. Vzgojila sem dvoje pridnih otrok, zakaj dasi je tudi moj sin za nekaj časa krenil s prave poti, sta se nazadnje le srečala z očetom na pravi poti, in v tistih težkih človeških časih nisem bila edina, ki sem morala pogledati svojemu nadobudnemu otroku v grob. Ostala mi je hčerka Truda, ki se o njej ne da veliko povedati, je pa po moji materi ena izmed najbolj srečnih, skromnih, tihih žensk, nasproti vsakomur sama dobrota... Moj zet je dober gospodar, Truda si ga je bila izbrala iz čiste ljubezni kakor jaz nekoč svojega učitelja, in kadar mi moj zet reče «mamica», se mi zdi, kakor bi imela v njem nadomestilo za svojega rodnega otroka... Še o svojih treh vnučkih bi vam rada kaj povedala: Drobna Trudica, ta na svetu še ne pomeni veliko. Da jo vidite, kako verno upira vame svoje očke,

Noblesse

JUVAN

RAVNİKAR

LJUBLJANA • PALAČA • VIKTORIA

ELEGANTNE PLAŠČE ZA DAME IN
GOSPODE IZGOTAVLJAMO PO MERI
ZADNJE MODNE KREACIJE

kadar ji pripovedujem pravljice. Ampak Pavelček in Mirček, ta dva sta pa že prava gada...

Pavelček, ta bo ves moj mož. Ostal bo svetlolas, na sencih pa se mu pozna modra žilica pod nežno poltjo, kakršno je imel tudi Mirko... Že od nekdaj je v njem nekaj tako nežnega in s pravim ponosom pripoveduje, da bo gospod učitelj, kakor je bil njegov dedek, pa da nas bo vse učil...

Dobro toaletno milo

ne sme samo prijetno dišati, temveč mora tudi po svojih sestavinah v medicinskem smislu delovati očiščujoče na kožo. Samo tako lahko koristi pri negovanju telesa. Prav zato so Fellerjeva Elsa-mila zdravja in lepote tako cenjena. Omet s 5 vrstami mila za 52 Din se dobiva brez nadaljnjih stroškov pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubičica Donja, Elsa-trg 280, savska banovina.

„In kaj boš ti?“ vprašam katerikrat najstarejšega, ki ne more zatajiti Potočnikove krvi, a on stanovitno odgovarja, da bo vojak in da bo jahal konja in nosil sabljo in puško.

Te besede mi niso nič kaj po godu in zato mu prigovarjam: „Beži, beži, ti boš dober kmet, dragec moj, kdo pa naj obrača gospodarstvo, kadar pojde Pavelček v šole? Ti zajmeš čez čas očastvo po dedku, boš skrben gospodar in boš preživel druge ljudi... Naspel jim boš žita za kruh, odmeril jim boš mleka, nalil jabolčnika v kozarec, o praznikih jim boš dal suhega mesa za priboljšek, namazal

presnega masla na kruh ali pa sira in medu. Nikdar ne boš pozabil na živino in perutnino, pa tudi na čebelice ne. Za vse boš lepo poskrbel kakor umen gospodar, zato ti bo pa tudi tvoja družina marno obdelovala polje in si mislila, da mora vse, kar je tvojega, čuvati kakor svoje, ker jih tudi ti ne zapustiš ne v stiski ne v starosti...“

«Kaj pa bo z zgornjo izbico, gospa Kovačeva, ali bo tudi vaša družina dobila, kadar ovdove in se postarajo, svoj zimski vrtiček?» se mi je vsililo vprašanje, zakaj ves dan mi je bil poln takšnih misli.

Krhko mi je odgovorila: «Če bodo tako pridni kakor je bil moj ded Ivan Potočnik, ki je bil v svojih mladih letih tudi samo hlapec, potem voznik, kočar in nato mali posestnik, dokler si ni pridobil kmetiškega posestva z dvema paroma konj, ki ga je potem še moj oče povzdignil, če bodo tako nadarjeni in pri vsem tem tako potrpežljivi, kakor je bil moj mož v učiteljskem stanu, dasi je bil samo sin mestnega hišnika v Celovcu in si je moral še kakor dijak ponoči pretrgavati spanje, da je hodil za desetico odpirat vrata namesto svoje stare matere, če bodo takšni, bodo lahko tudi oni imeli svoj zimski vrtiček, seveda, če jim bo kaj do tega... Saj smo si vendar na tem svetu vsi tako zelo različni, kakor je različno to pisano cvetje na travniku. Marsikomu ni nič za tisto, kar se zdi drugim neznansko lepo. Jaz sem si pa vedno mislila, da samo dobro življenje brez skritih lepot ni vredno življenja...»

«Ali ostanete še kaj časa tukaj, gospa Kovačeva?» sem presekala nastali molk.

«Jutri že pojdem odtod, zato sem prišla, da se poslovim z jezerom. Čisto takšno je nocoj, kakršno je bilo, ko sva se takrat na tisti kresni večer izprehajala z Mirkom ob njegovem obrežju... In tudi tam v tistile hiši, kjer sva pred četrto stoletjem prenočevala in kjer sem se zdaj z vnukom naselila, je klepal nocoj, ko je odzvonilo večno luč, kmet svojo koso, kakor tistikrat njegov oče... Postala sem, ko sem odhajala, in odgovorila v duhu svojega pokojnega: „Vidiš, Mirček, vse, kakor takrat... Gospodar kleplje koso in kresnice se bliskajo po leskovi meji kakor zlate nitke...“

«Ne smeli bi še tako hitro odtod, ko se vam bude tukaj tako lepi spomini», sem opomnila.

(Konec prihodnjič.)

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravišništvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/L

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

KLISJEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah

izvršuje
najsolidnejše
klišarna

ST•DEU

LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Zlatorog
terpentinovo
milo
za Vaše perilo

LITOGRAFIJA

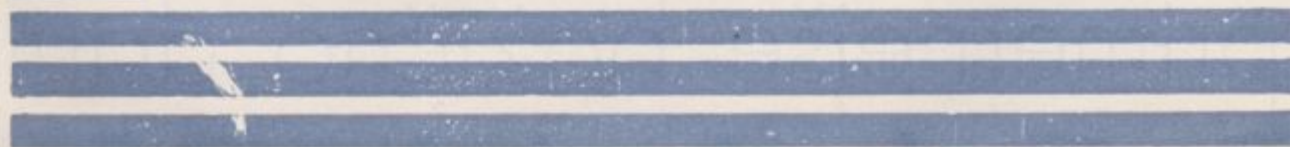
ČEMAŽAR IN DRUG

LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

izdeluje vsa litografska dela
po najsolidnejših cenah

Telefon številka 25-59

Zahtevajte ponudbe!

lepa moderna preproga
najprimernejše božično darilo

*A. & E. Skabernè
Ljubljana*